

COVID-19 SALGININDA ECZANE TEKNİSYENLERİ

KOŞULLAR - SORUNLAR - İHLALLER

HAZIRLAYANLAR

Sema ATALA - Mesut Fidan

Merve BUDAK - Şaban ÇELEBİ

Ceylan PALAMUT AK - Tülin YILDIRIM

www.diyarbakiretd.org

Diyarbakir Eczane Teknisyenleri Derneği 2015 yılında kurulmuştur.

Eczane teknisyenlerinin yaşadıkları hak ihlallerinin tespitine ve ortadan kaldırılmasına yönelik araştırma ve izleme çalışmaları yürütür.

İnsan haklarının bilinirliğinin ve bu haklara ilişkin farkındalığın artırılmasına dönük eğitimler gerçekleştirir.

Dernek, imkanları doğrultusunda eczane teknisyenleri için hukuki, sosyal, kültürel ve psikolojik çalışmalar ile destekte bulunur.

www.diyarbakiretd.org | diyarbakiretd@gmail.com

Huzur Evleri Mah. 19 Sok. Servet 1 Apt. No: 27 Daire No:7 Kayapınar / DİYARBAKIR

Değerli meslektaşımız
Rıdvan Dolan'ın şahsında,
yaşanan küresel salgında yaşamını yitiren
tüm eczane teknisyeni arkadaşlarımızın değerli
anlarına saygıyla...

İÇİNDEKİLER

»»	Yönetici Özeti.....	7
»»	Sunuş.....	11
»»	1. Giriş.....	13
»»	2. Arka Plan Bilgisi: Çalışan Sağlığı	16
»»	A. Uluslararası Hukukta Çalışan Sağlığı.....	16
»»	B. Türkiye’de Çalışan Sağlığına İlişkin Düzenlemeler.....	17
»»	3. Yöntem ve Kapsam.....	19
»»	Sınırlılıklar.....	21
»»	4. Saha Çalışması Bulguları	22
»»	Anket Çalışması ve Analizi	24
»»	5. Sonuç ve Öneriler.....	45
»»	Öneriler.....	48
»»	EK I: Anket Soruları.....	49
»»	EK II: İnternet Medyasından İzlenen Haberler.....	52
»»	EK III: Diyarbakır Tabip Odası’nın Açıklaması.....	60

YÖNETİCİ ÖZETİ

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de COVID-19 salgınından en fazla etkilenen gruplar içinde sağlıkçılar bulunuyor. Salgınla mücadelede en ön safta yer alan sağlık emekçileri yoğun çalışma koşulları, yetersiz önlemler, çeşitli zorunluluklar nedeniyle pek çok riski göğüslemek zorunda kalmaktalar. Her ne kadar daha çok doktorlar ve eczacılar gündeme geliyorsa da hemşireler, eczane teknisyenleri, hastabakıcılar ve diğer sağlık çalışanları çok ciddi sorunlarla karşılaşılıyorlar ve pek çok hak ihlaline maruz kalıyorlar.

Diyarbakır Eczane Teknisyenleri Derneği [DETED] olarak bu araştırma çalışmasını bu koşullar altında gerçekleştirdik. Araştırmamızı, 3 Aralık 2020 ile 20 Nisan 2021 tarihleri arasında yürüttük. Diyarbakır özelinde eczane teknisyenlerinin karşılaştıkları sorunları ve hak ihlallerini tespit etmeye gayret ettik. Bu süreçte yapılan çalışmaları, özellikle internet medyasında yayınlanan haberleri, sağlık sektöründe faaliyet yürüten meslek örgütlerinin açıklamalarını, COVID-19’un sağlık alanında çalışanlar üzerindeki etkilerini ortaya koyan çalışmaları takip etmeye çalıştık.

Yaptığımız bu izleme çalışmasının bulgularından çıkardığımız sadece yaşam hakkı ile ilgili veriler dahi durumun vahametini ortaya koymaya yeterli düzeyde. Ankara Tabip Odası’nın 1 Nisan 2021 tarihli verilerine göre Türkiye genelinde 382 sağlık çalışanı bu süreçte hayatını kaybetti. Türkiye Eczacılar Birliği’nin salgının birinci yıldönümünde, 12 Mart 2021 itibarıyla verdiği bilgilere göre ise 46 eczacı ve 17 eczane teknisyeni salgın süresince öldü. Yine Türkiye Eczacılar Birliği’nin yaptırdığı Şubat 2021 tarihli “COVID-19 Salgınının Toplum Eczaneleri Üzerindeki Etkisi” başlıklı çalışmadan ise bu süreçte 37 eczacı ve 12 “eczane çalışanı” “personel”in öldüğünü öğreniyoruz. Türk Tabipler Birliği verilerine göre ise 11 Mart 2021 tarihi itibarıyla COVID-19 salgını döneminde 46 eczacı ve 17 eczane teknisyeni vefat etti. Diyarbakır Eczacı Odası’nın 12 Mart 2021 tarihli tespitlerine göre 12 Mart 2021 tarihi itibarıyla 48 eczacı, 16 eczane teknisyeni ve 1 oda çalışanı olmak üzere 65 kişi hayatını kaybetti. Tespit edebildiğimiz kadarı ile salgın döneminde Türkiye genelinde COVID-19 nedeni ile 14’i erkek 3’ü kadın 17 eczane teknisyeni yaşamını yitirmiştir.

Biliyoruz ki eczane teknisyenleri, en az eczacılar kadar ve pek çok durumda onlardan daha fazla COVID-19 pozitif kişilerle temasa geçmek zorunda kalıyorlar. Genelde Türkiye’de ve özelde de Diyarbakır’da birçok teknisyen virüse maruz kalarak hastalanmış, bir kısmı ise yaşamını yitirmiştir. Bu süreçte tüm sağlık çalışanları gibi eczane teknisyenleri de başta sağlık ve yaşam hakkı olmak üzere pek çok alanda ihlale maruz kalmışlardır. Bu amaçla yaşanan sorunların ve maruz kalınan ihlallerin tamamının olmasa da önemli bir bölümün ortaya çıkarılması için Diyarbakır’daki eczane teknisyenlerinin önemli bir bölümünü temsil eden meslektaşlarımızla görüşmeler yaparak durumun ayrıntılı bir resmini çizmeye çalıştık.

2’si açık uçlu toplam 19 sorudan oluşan anketimizin başına 3 soruluk katılımcı profilini tespiti yönelik soru ekledik. Bu 3 soru ile katılımcıların yaş, cinsiyet ve çalıştıkları ilçe bilgilerini derledik. Hemen belirtmeliyiz ki anketi Diyarbakır’ın Bağlar, Yenişehir, Sur, Kayapınar ilçelerinde bulunan eczanelerde çalışan eczane teknisyenlerine uyguladık. Sorularımız arasında salgın sürecine, salgınla mücadelede alınan tedbirlerle ilişkin genel soruların yanı sıra eczane teknisyenlerinin çalışma koşullarına, karşılaştıkları sorunlara ve ihlallere ilişkin mesleğe özel sorunlara da yer vermeye çalıştık. Ayrıca psiko-sosyal açıdan deneyimlerini de bir araya getirmeyi amaçladık.

Üzerinde durmaya çalıştığımız önemli konulardan biri de COVID-19'a yakalanma durumu ve hastalığa yakalanma sonrasında yaşananlar oluyordu.

Çalışma sırasında toplam 200 eczane teknisyenine ulaşılmıştır. Katılımcıların hemen hepsi tüm sorulara yanıt vermişlerdir. Ancak kimi durumlarda belli kaygılarla yanıt vermekten kaçındıkları sorular da olmuştur. Bunun yaşandığı durumları da ayrıca belirtmeye çalıştık. Araştırmamızın önemli boyutlarından biri de toplumsal cinsiyet rolleri bakımından varsa farklılaşmaları tespit etmek oldu. Katılımcı kadın ve erkek sayılarını eşit tutarak cinsiyete göre yaşanan sorunlar bakımından bir değişiklik olup olmadığını gözlemleme şansına sahip olduk.

Yapılan anket ve görüşmelerde, eczane teknisyenlerinin %82,5'i salgın sürecinin doğru yürütülmediğini ifade etmiştir. Alınan önlemleri yetersiz bulan eczane teknisyenlerinin oranı da %70'in üzerindedir. COVID-19 salgını ile birlikte maruz kalma riskinin yüksek olduğu çalışma alanlarında yapılması gereken en önemli risk kontrol tedbirlerinden birisi çalışanlara düzenli COVID-19 tanı testleri yaptırmalarıdır. Yapılan araştırmada katılımcıların %92,5'i hiç test yaptırmadığını ifade etmiştir. Başka türlü söyleyecek olursak 200 katılımcıdan sadece 15 kişiye test yapıldığı tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmada Diyarbakır'da araştırmaya katılan eczane teknisyenlerinin yaklaşık dörtte biri yani %24,5'i COVID-19 hastalığına yakalandığını ifade etmiştir. COVID-19 hastalığına yakalanma oranının %60'ından fazlası hastalığa bağlı olarak fiziksel ve ruhsal olarak da zarar gördüğünü belirtmiştir. Üstelik COVID-19 hastalığına yakalanmasına ya da temaslı olmasına rağmen çalıştırıldığını bildiren teknisyenler de olmuştur.

Araştırma, katılımcıların %75'inin koruyucu ekipmana ücretsiz ulaşamadığını ortaya koymuştur. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre TEB 11. Bölge Diyarbakır Eczacı Odası sadece bir defa maske, eldiven, dezenfektan, siperlik ve tulum desteğinde bulunmuştur. Araştırma göstermektedir ki COVID-19 hastalığının bulaşmasını engellemek için kullanılması gereken maske, siperlik, eldiven, dezenfektan gibi kişisel koruyucu donanımlar işverenlerce de çalışanlara tedarik edilmemiştir. Kişisel koruyucu donanıma ulaştığını ifade eden katılımcılar ise en çok maske ve dezenfektana ulaştığını bildirmiştir.

Katılımcılar tarafından daha güvende hissedebilmeleri için 2-3 hafta tam kapanma, COVID-19 hastalarının eczaneye gelmemesi, mesafe kurallarına uyulması, hijyen kurallarına uyulması, vardiyalı çalışma, tedbirlerin artırılması, evden çalışma yapılması gibi öneriler gelmiştir.

Salgın ile birlikte tüm sağlık çalışanlarında olduğu gibi eczane teknisyenlerinde de iş yükünün arttığı gözlemlenmiştir. Katılımcıların %64'ü iş yükünün bu dönemde arttığını söylerken %36'sı artmadığını ifade etmiştir. Salgın ile artan iş yükü ise çalışanlar üzerinde hem fiziksel hem de ruhsal baskı oluşturmuştur. Araştırmada katılımcıların %64,5'i salgın sürecinde istifa etmeyi hiçbir zaman düşünmediğini söylerken, %17,5'i her zaman, %10'u bazen %7,5'i de nadiren istifa etmeyi düşündüğünü belirtmiştir. Çalışanların işverenin anketten haberdar olacağı veya verdiği yanıtlardan haberdar olacağı kaygısı ile istifa etmeyi düşünmediklerini söyledikleri gözlemlenmiştir. İzleme çalışmasına katılım sağlayan eczane teknisyenlerinin işsizlik korkusunun, hastalığa yakalanma korkusundan daha fazla olduğu, çalışma koşullarının uygunsuz olmasına rağmen çalışmak zorunda kaldıkları sözlü ifadelerinden ve verdikleri çelişkili yanıtlardan anlaşılmaktadır. Ücret ödemeleri ile ilgili kısmen, bazen ya da sürekli sorun yaşadığını ifade eden eczane teknisyenlerinin oranını ise %25 olarak tespit etmiş bulunuyoruz.

Salgın sürecinde hem evi ve ailesi ile hem de arkadaş, komşu ve yakın çevresi ile ilişkilerinin zayıfladığını söyleyenlerin oranı %80'ler civarındadır. Bu da sağlık çalışanlarının yaşadığı en önemli sorunlardan birisini oluşturmaktadır. Taşıyıcı olma riski nedeni ile hemen bütün sağlık çalışanları sosyal yönden kendilerini baskı altında hissetmektedir.

Görüşmeler sırasında çalışmanın kapsamı dışında kalan verilere de ulaştık. Bu veriler eczane teknisyenlerinin sorunlarına ilişkin başka çalışmaların gerekliliğine de işaret ediyor. Özellikle

kadın katılımcıların sözel olarak belirttiği önemli bir konu, erkek eczane teknisyenlerinin kadın çalışan teknisyenler için çalışma alanı açmadığı, cinsiyet ayrımcılığı uyguladıkları ve bu durumun kadınlar için çok ciddi sıkıntılar oluşturduğu olmuştur. Yapılan çalışmada elde edilen verilere göre kadın çalışanlar erkek çalışanlara oranla daha ağır iş yükü ile çalışıp daha düşük ücretler ile çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Bu izleme çalışmasında da anlaşıldığı gibi toplumsal roller bakımından kadınlar için çok ciddi ayrımcılık görmektedir.

Genel olarak sağlık emekçileri ve özel olarak da eczane teknisyenlerinin içinde bulunduğu koşulların iyileştirilmesi, maruz kaldıkları hak ihlallerinin ortadan kaldırılması ve mağduriyetlerine yönelik giderim mekanizmalarının oluşturulması için bir dizi tedbir alınması gerekmektedir. Elbette bu alanda yapılabilecekler çalışmanın sonunda yer alan önerilerle sınırlı değildir. Farklı uzmanlık alanlarından ve farklı mesleklerden kişilerin bir araya gelerek, daha geniş katımlı süreçler işletilerek kapsayıcı başka öneriler de gündeme getirilebilir.

- I. Bu bağlamda salgın yönetiminin iyileştirilmesinden başlayarak eczane teknisyenleri için aşağıdaki çalışmalar yapılmalıdır:
- II. Salgın dönemi ve diğer tüm acil durumlar için gerekli ekipman, araç ve gereçler sağlık sektöründe çalışan tüm bireyler için ücretsiz ve düzenli olarak tedarik edilmeli.
- III. Salgın dönemindeki ağır çalışma koşulları ve özverili çalışmalar göz önüne alınarak ayırım yapılmaksızın tüm sağlık çalışanlarına ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ek ödeme desteği sağlanmalı.
- IV. COVID-19 testleri yaygınlaştırılıp eczane teknisyenlerine düzenli olarak yapılması zorunlu hale getirilmeli.
- V. Çalışma alanları düzenli olarak denetlenmeli ve ortamın koruyuculuğunun artırılmasına yönelik önlemler alınmalı.
- VI. Salgın döneminde ilgili kurumlarca oluşturulan politikalara ayırım yapılmaksızın tüm sağlık çalışanları dahil edilmeli.
- VII. COVID-19 hastalığı, eczane teknisyenleri de dahil tüm sağlık çalışanları için meslek hastalığı olarak kabul edilmeli.
- VIII. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve Uluslararası Çalışma Örgütü ILO 161 Nolu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşmesi yükümlülükleri yerine getirilmeli.
- IX. Hem Diyarbakır özelinde hem de tüm ülkede eczane teknisyenlerinin yaşam ve sağlık hakkına yönelik ihlaller ortadan kaldırılmalıdır.
- X. Toplumsal cinsiyet bakımından eşit çalışma koşulları yaratılmalı, eşit işe eşit ücret verilmesi için gerekli önlemler alınmalı, fırsat eşitliği için koşullar yaratılmalı.
- XI. Kadın eczane teknisyenlerin daha ağır koşullarda çalışmalarının, fiziksel ve ruhsal olarak daha fazla baskıya maruz kalmalarının önünü alacak önlemler alınmalı.
- XII. Kayıt dışı çalışan, asgari ücret altında ücretlerle çalışan, izin, fazla mesai gibi haklarını kullanamayan eczane teknisyenleri için çalışma yapılmalı ve koşulların en az yasalarca belirlenen seviyeye çekilmesi sağlanmalı.

SUNUŞ

2019 yılının son aylarında Çin'de ortaya çıkan ve 31 Aralık 2019 tarihinde resmi olarak varlığı açıklanan yeni korona virüs hastalığı (COVID-19), kısa sürede tüm dünyaya yayıldı. Yayılma o kadar hızlı gerçekleşti ki Dünya Sağlık Örgütü tarafından 12 Mart 2020 tarihinde küresel salgın hastalık olarak ilan edildi. Üstelik pek çok kişi tarafından kararın bu kadar geç alınmış olması da eleştirildi.

Resmi açıklamalara göre ilk COVID-19 vakası Türkiye'de 11 Mart 2020 tarihinde gözlemlendi. Ancak bugün çok daha erken bir dönemde Türkiye'de vakaların başlamış olabileceğine ilişkin değerlendirmeler yapılıyor. İlk vakanın tespitinin ardından salgın Türkiye'de de hızla yayıldı. Salgının etkilerinin kontrol altına alınabilmesi için o tarihten itibaren Türkiye genelinde çok sayıda tedbir alındı. Bugün bu tedbirler kısmen ve dönemsel olarak halen devam ediyor, yine de salgın tam anlamıyla kontrol altına alınabilmiş değil.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de COVID-19 salgınından en fazla etkilenen gruplar içinde sağlıkçılar bulunuyor. Salgınla mücadelede en ön safta yer alan sağlık emekçileri yoğun çalışma koşulları, yetersiz önlemler, çeşitli zorunluluklar nedeniyle pek çok riski göğüslemek zorunda kaldılar. Her ne kadar daha çok doktorlar ve eczacılar gündeme geliyorsa da hemşireler, eczane teknisyenleri, hastabakıcılar ve diğer sağlık çalışanları çok ciddi sorunlarla karşılaşıyorlar ve pek çok hak ihlaline maruz kalıyorlar.

Diyarbakır Eczane Teknisyenleri Derneği olarak bu araştırma çalışmasını bu koşullar altında gerçekleştirdik. Araştırmamızı, Etkiniz AB Programı'nın desteğiyle 3 Aralık 2020 ile 20 Nisan 2021 tarihleri arasında yürüttük. Diyarbakır özelinde eczane teknisyenlerinin sorunlarına ve karşılaştıkları hak ihlallerine ilişkin bulgularımızı sizlerle paylaşıyoruz. Her ne kadar Diyarbakır'da çalışan eczane teknisyenleri üzerine bir çalışma olsa da tüm Türkiye'de eczane teknisyenlerinin içinde bulunduğu durumu genel hatlarıyla resmettiğini düşünüyoruz.

Bu çalışmanın ortaya çıkması sürecinde anket görüşmelerini gerçekleştiren dernek üyelerimizden Sema Atala, Mesut Fidan, Merve Budak, Şaban Çelebi, Ceylan Palamut Ak'a emek ve katıklarından dolayı teşekkür ediyoruz. Raporlama ve verilerin analizi çalışmasında emek verip destek sunan Tülin Yıldırım'a da minnettarız. Değerli katkıları olmasa bu çalışma ortaya çıkmazdı.

Bu rapor, pandemi döneminde Diyarbakır'da eczane teknisyeni olarak çalışan ve COVID-19 virüsü nedeni ile yaşamını yitiren başta Rıdvan Dolan'a ve tüm çalışma arkadaşlarımıza ithafen hazırlanmıştır.

1. GİRİŞ

Sağlık alanında çalışanların COVID-19 salgınından ciddi bir biçimde etkilenmeleri tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de önemli izleme ve raporlama çalışmalarının yapılmasına neden olmuştur. Gerek özveri ile çalışan sağlık emekçilerinin çabalarının görünür kılınması gerek bu süreçte yaşanan sorunların ve hak ihlallerinin kayıt altına alınması amacıyla yapılan bu çalışmaların gelecekte sağlık alanının nasıl düzenleneceğine ve nasıl örgütleneceğine ilişkin önemli veriler sunacağını şimdiden öngörebiliriz.

Bu süreçte sağlık emekçilerinin yoğun çalışma koşulları, COVID-19 salgınından korunabilmeleri için alınan önlemlerin yetersizliği, karşılaştıkları çeşitli zorunluluklar pek çok riskle karşı karşıya kalmalarına neden olmuştur. Meslekler hiyerarşisinde daha yukarda oldukları varsayılan, toplum nezdinde daha itibarlı görülen ve mesleki örgütler bakımından daha güçlü olan doktorlar ve eczacıların maruz kaldıkları sorunlar ve ihlaller elbette daha görünür durumda ve kamuoyunun gündeminde daha fazla yer işgal ediyor. Ancak hemşireler, eczane teknisyenleri, hastabakıcılar gibi diğer sağlık çalışanları da çok ciddi sorunlarla karşılaşılıyorlar ve pek çok hak ihlaline maruz kalıyorlar. Diyarbakır Eczane Teknisyenleri Derneği olarak yaklaşık bir yıllık bu süreçte yapılan çalışmaları, özellikle internet medyasında yayınlanan haberleri, sağlık sektöründe faaliyet yürüten meslek örgütlerinin açıklamalarını, COVID-19’un sağlık alanında çalışanlar üzerindeki etkilerini ortaya koyan çalışmaları takip etmeye çalıştık.

Yaptığımız bu izleme çalışmasının bulgularından çıkardığımız sadece yaşam hakkı ile ilgili veriler dahi durumun vahametini ortaya koymaya yeterli düzeyde. Ankara Tabip Odası’nın 1 Nisan 2021 tarihli verilerine göre Türkiye genelinde 382 sağlık çalışanı bu süreçte hayatını kaybetti. Türkiye Eczacılar Birliği’nin salgının birinci yıldönümünde, 12 Mart 2021 itibarıyla verdiği bilgilere göre ise 46 eczacı ve 17 eczane teknisyeni salgın süresince öldü.¹ Yine Türkiye Eczacılar Birliği’nin yaptırdığı Şubat 2021 tarihli “COVID-19 Salgınının Toplum Eczaneleri Üzerindeki Etkisi” başlıklı çalışmadan ise bu süreçte 37 eczacı ve 12 “eczane çalışanı” “personel”in öldüğünü öğreniyoruz.

Tam bir yıl önce Türkiye’yi de etkisi altına almaya başlayan COVID-19 küresel salgını dolayısıyla, bu raporun yazıldığı tarihe değin toplam 37 eczacı ve 12 eczane çalışanı hayatını kaybetmiş, bunun dışında sayısı 30 bine yaklaşan eczanede çalışan eczacı ve personel süreç içerisinde çok farklı sorunlarla mücadele etmek zorunda kalmışlardır.²

Türk Tabipler Birliği verilerine göre ise 11 Mart 2021 tarihi itibarıyla COVID-19 salgını döneminde 46 eczacı ve 17 eczane teknisyeni vefat etti.³

Diyarbakır Eczacı Odası ise 12 Mart 2021 tarihinde yaptığı açıklama ile Türkiye genelinde COVID-19’a bağlı sebeplerle hayatını kaybeden eczacı ve teknisyenlerin listesini yayınladı. Açıklamada, il düzeyinde ölüm tarihleri ile beraber eczacılara ve eczane teknisyenlerine yer verildi. Diyarbakır Eczacı Odası’nın tespitlerine göre 12 Mart 2021 tarihi itibarıyla 48 eczacı, 16 eczane teknisyeni ve 1 oda çalışanı olmak üzere 65 kişi hayatını kaybetti.

1- <https://dokuz8haber.net/toplum-yasam/saglik/turk-eczacilari-birligi-pandeminin-bir-yilini-degerlendirdi/>

2- https://dergi.tebeczane.net/public_html/kitaplar/COVID19toplumeczanelerietkisi/html5/index.html?&locale=TRK&pn=9

3- <https://www.aa.com.tr/tr/koronavirus/turkiyede-kovid-19un-bir-yillik-bilancosu/2172643>

**COVID-19'a KARŞI VERİLEN SAĞLIK MÜCADELESİNDE
KAYBETTİĞİMİZ ECZACILARIMIZ VE TEKNİSYENLERİMİZ***Unutmayacağız*

Ecz. İhsan GİRAY, 17 Mart 2020-İstanbul
Eczane Teknisyeni Ekrem ÖZDEMİR, 26 Mart 2020-İstanbul
Ecz. Himmət Taştan KARAOĞLAR, 3 Nisan 2020-Denizli
Ecz. İsmail DÜRÜMÜŞ, 11 Nisan 2020-İstanbul
Ecz. Meriç YALÇINÖZ, 12 Nisan 2020-İstanbul
Ecz. Süreyya ZİPKINKURT, 14 Nisan 2020-Edirne
Ecz. Lütfü POLAT, 4 Temmuz 2020-Van
Eczane Teknisyeni Rıdvan DOLAN, 20 Ağustos 2020-Diyarbakır
Ecz. Ayşegül ÖGÜT, 22 Ağustos 2020-Gaziantep
Ecz. Hayati SEZERER, 4 Eylül 2020-Karaman
Ecz. Taki TÜRKYILMAZ, 5 Eylül 2020-Mersin
Ecz. Yücel YILDIRIM, 11 Eylül 2020-Kırşehir
Eczane Teknisyeni Mesut YİĞİT, 14 Eylül 2020-Kütahya
Ecz. Emine AKYILDIZ, 19 Eylül 2020-Diyarbakır
Ecz. Ahmet TANIS, 25 Eylül 2020-Kahramanmaraş
Ecz. Naci GÖZÜKÜÇÜK, 26 Eylül 2020-Kayseri

TEB 11. BÖLGE
DIYARBAKIR ECZACI ODASI

**COVID-19'a KARŞI VERİLEN SAĞLIK MÜCADELESİNDE
KAYBETTİĞİMİZ ECZACILARIMIZ VE TEKNİSYENLERİMİZ***Unutmayacağız*

Ecz. Cem SEYHAN, 5 Ekim 2020-Kayseri
Ecz. Osman ÖKE, 9 Ekim 2020-Niğde
Eczane Teknisyeni Hüseyin SEVİRT, 14 Ekim 2020-İstanbul
Ecz. Hüseyin İhsan OKATAN, 9 Kasım 2020-İstanbul
Ecz. Ali BALKAN, 15 Kasım 2020-İstanbul
Ecz. Bekir MUTLU, 16 Kasım 2020-Sivas
Ecz. Hasan ÖZİŞİK, 20 Kasım 2020-Denizli
Eczane Teknisyeni Abdulaziz UMUC, 21 Kasım 2020-Sanlıurfa
Ecz. Erhan YÜKSEL, 22 Kasım 2020-İstanbul
Ecz. Yalçinkaya VAROL, 22 Kasım 2020-İstanbul
Ecz. Hasan YÜCEL, 27 Kasım 2020-İstanbul
Ecz. Atilla ADA, 28 Kasım 2020-Ordu
Ecz. Aynan ULUBELEL, 29 Kasım 2020-İstanbul
Eczane Teknisyeni Hayri TUNA, 30 Kasım 2020-İstanbul
Ecz. İbrahim Nizam GİLELİ, 30 Kasım 2020-Manisa
Eczane Teknisyeni Betgin Kürsat TORAMAN, 1 Aralık 2020-Antalya

TEB 11. BÖLGE
DIYARBAKIR ECZACI ODASI

**COVID-19'a KARŞI VERİLEN SAĞLIK MÜCADELESİNDE
KAYBETTİĞİMİZ ECZACILARIMIZ VE TEKNİSYENLERİMİZ***Unutmayacağız*

Ecz. Tevfik Fikret ATILGAN, 2 Aralık 2020-Edirne
Ecz. Muharrem KANMAZ, 5 Aralık 2020-Hatay
Ecz. Nazım YİĞİT, 5 Aralık 2020-Konya
Ecz. Süleyman Eser ÖZGÜN, 5 Aralık 2020-Denizli
Ecz. Süleyman Özcan KARA, 6 Aralık 2020-Denizli
Ecz. Rıdvan MUTLU, 6 Aralık 2020-Aydın
Eczane Teknisyeni Ömer DEMİR, 10 Aralık 2020-Afyonkarahisar
Ecz. İsmail DÜZAĞAÇ, 10 Aralık 2020-Afyonkarahisar
Eczane Teknisyeni Ahmet KOYUNOĞLU, 11 Aralık 2020-Samsun
Ecz. Ahmet UNCÜ, 11 Aralık 2020-Kahramanmaraş
Eczane Teknisyeni Ramazan ÖZ, 12 Aralık 2020-Mersin
Ecz. Mustafa KOCATMAZ, 13 Aralık 2020-Nevşehir
Ecz. Zeki GÜL, 14 Aralık 2020-Samsun
Ecz. Kamer OKTAYOĞLU, 17 Aralık 2020-Sakarya
Ecz. Ömer ABACI, 17 Aralık 2020-İstanbul
Ecz. Mehmet Rasit UZAR, 19 Aralık 2020-Trabzon

TEB 11. BÖLGE
DIYARBAKIR ECZACI ODASI

**COVID-19'a KARŞI VERİLEN SAĞLIK MÜCADELESİNDE
KAYBETTİĞİMİZ ECZACILARIMIZ VE TEKNİSYENLERİMİZ***Unutmayacağız*

Eczane Teknisyeni Cuma KARA, 20 Aralık 2020-Gaziantep
Eczane Teknisyeni İhsan SAĞIROĞLU, 20 Aralık 2020-Manisa
Ecz. Sitki ASLAN, 23 Aralık 2020-Mersin
Ecz. Namık Kemal YAVUZ, 23 Aralık 2020-Van
Eczacı Odası Galsamı Nazlı YAKIŞ, 24 Aralık 2020-Aydın
Ecz. Ömer GÜRKAN, 28 Aralık 2020-Adana
Ecz. Halit USLUEL, 3 Ocak 2021, Tekirdağ
Ecz. Mehmet ÇİNPOLAT, 3 Ocak 2021, Gaziantep
Ecz. Köksal TÜRKEL, 8 Ocak 2021, Samsun
Ecz. Sekip ÖZTÜRK, 8 Ocak 2021-İstanbul
Eczane Teknisyeni Mustafa DOĞAN, 16 Ocak 2021-Mersin
Ecz. Nurcan USLUPAT, 4 Subat 2021-Sakarya
Ecz. Halil BOZDAĞ, 9 Subat 2021-Manisa
Eczane Teknisyeni Kemal DERİM, 11 Subat 2021-Tekirdağ
Eczane Teknisyeni Sakine KILIÇ, 14 Subat 2021-Gaziantep
Eczane Teknisyeni Hatice ÖZGÜMÜŞDAĞ, 4 Mart 2021-Samsun

TEB 11. BÖLGE
DIYARBAKIR ECZACI ODASI

COVID-19 salgını süresince eczane teknisyenlerinin yaşadığı sıkıntıları anlayabilmek, görebilmek, ortaya çıkarabilmek amacı ile salgının Türkiye'de resmi olarak başladığı tarih olan 11 Mart 2020 tarihinden 15 Mart 2021 tarihine kadar İnternet medyasına yansıyan haberleri de taramaya çalıştık. Ne var ki bu tarama çalışmasını güçleştiren en önemli sorun eczane teknisyenlerinin haberlere "eczane çalışanı", "eczacı kalfası", "eczacı yardımcısı" gibi ifadelerle yansması oldu. Bu nedenle eczane teknisyenleri ile ilgili haberlerin hepsine ulaşabildiğimiz iddiasında değiliz. Ancak önemli bir kısmını bir araya getirebildiğimizi düşünüyoruz. Medyaya yansıyan bu haberleri de ekte sunduk.

Medyaya yansıyan ve tarama çalışmamız sırasında ulaşabildiğimiz haberlere göre 10 eczane teknisyeni içinde buldukları olağandışı çalışma koşulları nedeniyle yaşam hakkı ihlaline uğramışlardır. Tespit edebildiğimiz kadarı ile salgın döneminde Türkiye genelinde COVID-19 nedeni ile 17 eczane teknisyeni yaşamını yitirmiştir. Yaşam hakkı ihlali yaşayan eczane teknisyenlerinden 14'i erkek 3'ü ise kadındır.

Ekrem Özdemir, 26 Mart 2020 - İstanbul	Ahmet Koyunoğlu, 11 Aralık 2020 - Samsun
Rıdvan Dolan, 20 Ağustos 2020 - Diyarbakır	Ramzan Öz, 12 Aralık 2020 - Mersin
Mesut Yiğit, 14 Eylül 2020 - Kütahya	Cuma Kara, 20 Aralık 2020 - Gaziantep
Yunis Çelik, 16 Eylül 2020 - Denizli	İlhan Sağıröğlü, 20 Aralık 2020 - Manisa
Hüseyin Seyirt, 14 Ekim 2020 - İstanbul	Mustafa Doğan, 16 Ocak 2021 - Mersin
Abdulaziz Umuç, 21 Kasım 2020 - Şanlıurfa	Kemal Derin, 11 Şubat 2021 - Tekirdağ
Hayri Tuna, 30 Kasım 2020 - İstanbul	Sakine Kılıç, 14 Şubat 2021 - Gaziantep
Belgin Kürşat Toraman, 1 Aralık 2020 - Antalya	Hatice Özgümüşdağ, 4 Mart 2021 - Samsun
Ömer Demir, 10 Aralık 2020 - Afyon	

Her ne kadar elimizde böyle bir veri olsa da eczane teknisyenlerinin karşılaştığı sorunlar ve içinde buldukları koşullara ilişkin yapılmış kapsamlı bir çalışma bulunmuyor. Diyarbakır Eczane Teknisyenleri Derneği olarak yaptığımız bu çalışma kapsamında Diyarbakır'da COVID-19 salgın sürecinde sağlık alanında çalışanlardan, riskli ve dezavantajlı meslek grupları arasında yer alan eczane teknisyenlerinin bu dönemde yaşadıkları hak ihlallerinin izlenmesi ve raporlanmasını, bu alanda görünür olmayan ihlallerin ortaya konmasını amaçladık.

Biliyoruz ki eczane teknisyenleri, en az eczacılar kadar ve pek çok durumda onlardan daha fazla COVID-19 pozitif kişilerle temasa geçmek zorunda kalıyorlar. Elbette bu durum icra ettikleri mesleğin bir gereği ve sorumluluklarının bir parçası olarak ortaya çıkıyor. Ne var ki eczane teknisyenleri bakımından yeterli sağlık ve güvenlik tedbirlerinin sağlanmamasından kaynaklı sağlık hakkı ve yaşam hakkı ihlalleri yaşanmıştır. Genelde Türkiye'de ve özelde de Diyarbakır'da birçok teknisyen virüse maruz kalarak hastalanmış, bir kısmı ise yaşamını yitirmiştir. Bu süreçte tüm sağlık çalışanları gibi eczane teknisyenleri de başta sağlık ve yaşam hakkı olmak üzere pek çok alanda ihlale maruz kalmışlardır. Bu amaçla yaşanan sorunların ve maruz kalınan ihlallerin tamamının olmasa da önemli bir bölümünü ortaya çıkarılması için Diyarbakır'daki eczane teknisyenlerinin önemli bir bölümünü temsil eden meslektaşlarımızla görüşmeler yaparak durumun ayrıntılı bir resmini çizmeye çalıştık.

2'si açık uçlu toplam 19 sorudan oluşan anketimizin başına 3 soruluk katılımcı profilini tespiti yönelik soru ekledik. Bu 3 soru ile katılımcıların yaş, cinsiyet ve çalıştıkları ilçe bilgilerini derledik. Hemen belirtmeliyiz ki anketi Diyarbakır'ın Bağlar, Yenişehir, Sur, Kayapınar ilçelerinde bulunan eczanelerde çalışan eczane teknisyenlerine uyguladık.

Sorularımız arasında salgın sürecine, salgınla mücadelede alınan tedbirlere ilişkin genel soruların yanı sıra eczane teknisyenlerinin çalışma koşullarına, karşılaştıkları sorunlara ve ihlallere ilişkin mesleğe özel sorunlara da yer vermeye çalıştık. Ayrıca psiko-sosyal açıdan deneyimlerini de bir araya getirmeyi amaçladık. Üzerinde durmaya çalıştığımız önemli konulardan biri de COVID-19'a yakalanma durumu ve hastalığa yakalanma sonrasında yaşananlar oluşturdu.

Araştırmamızın önemli boyutlarından biri de toplumsal cinsiyet rolleri bakımından varsa farklılaşmaları tespit etmek oldu. Görüşme yaptığımız eczane teknisyenlerinin sayısını 100 erkek ve 100 kadın olarak belirledik. Böylece yaşanan sorunlarda cinsiyete göre bir değişiklik olup olmadığını da gözlemlene şansına sahip olduk.

Umuyoruz ki yaptığımız bu çalışma eczane teknisyenlerinin karşılaştığı sorunların ve maruz kaldıkları hak ihlallerinin görünür olmasına ve belki de ortadan kaldırılmasına ufak da olsa bir katkı sağlayacaktır. Hayatını kaybedenler ve yakınları için çok acı sonuçları olan bu dönemin daha büyük acılarla devam etmemesini ve yaşam, sağlık hakkı ihlallerinin son bulmasını, COVID-19'un meslek hastalığı olarak kabul edilmesini temenni ediyoruz.

2. ARKA PLAN BİLGİSİ: ÇALIŞAN SAĞLIĞI

Genel olarak çalışanların, özelde ise sağlık çalışanlarının “sağlığı” ulusal ve uluslararası belgelerde tanımlanmıştır. Bu uluslararası belgelerin bir kısmına Türkiye de taraftır. Tüm bu uluslararası düzenlemeler, Anayasa’nın 90. maddesi gereğince aynı zamanda birer iç hukuk kuralı niteliğindedir.

Bu bölüm, konuyla ilgili bütün belgelerin bütün boyutları ile bir değerlendirmesini kapsamaya da çalışan sağlığını güvence altına alan, bu alanı düzenleyen, kural koyan ve tavsiyeler veren başlıca belgeleri özetlemeye çalışmaktadır.

Sağlık hakkı, çeşitli yasalar ve sözleşmelerle koruma altına alınmış bir haktır. Anayasa’ya göre devlet, sağlık hizmetlerini herkesin beden ve ruh sağlığını koruyarak hayatını sürdürebileceği şartları sağlamakla yükümlüdür. Bunun için gerekli düzenleme ve denetimleri yapmakla yükümlüdür.

A. ULUSLARARASI HUKUKTA ÇALIŞAN SAĞLIĞI

Türkiye’nin de taraf olduğu uluslararası belgelerin başında Dünya Sağlık Örgütü Anayasası gelmektedir. Dünya Sağlık Örgütü Anayasası, 22 Temmuz 1946 tarihinde Türkiye’nin de aralarında bulunduğu 61 ülkenin temsilcisi tarafından imzalanmış ve yürürlüğe girmiştir. Dünya Sağlık Örgütü Anayasası’nda sağlık, “sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruha ve sosyal yönden tam iyilik halidir.” şeklinde tanımlanmıştır.⁴

Dünya Sağlık Örgütü, “Sağlıklı işyerleri için beş çözüm: İşçiler sağlıklı olmadıkça işte zenginlik olamaz” broşüründe sağlıklı işyerinin tanımı aşağıdaki gibi yapmıştır:

- Sağlıklı işyeri “işçilerin ve yöneticilerin, bütün işçilerin sağlık, güvenlik ve iyilik halini ve işyerinin sürdürülebilirliğini tanımlanmış gereksinimlere dayanan aşağıdaki konuları göz önünde bulundurarak korumak ve geliştirmek için sürekli bir iyileştirme sürecini kullanarak işbirliği yaptıkları bir işyeridir:
- Fiziksel çalışma çevresindeki sağlık ve güvenlikle ilgili konular;
- Psikososyal çalışma çevresindeki, iş örgütlenmesi ve işyeri kültürü de dahil, sağlık, güvenlik ve iyilik hali ile ilgili konular;
- İşyerindeki kişisel sağlık kaynakları (sağlıklı yaşam tarzlarının işveren tarafından desteklenmesi ve yüreklendirilmesi);
- Toplulukta işçilerin, ailelerinin ve topluluk üyelerinin sağlığını iyileştirmek için katılım yolları.⁵

Uluslararası Çalışma Örgütü’nün 161 Nolu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşmesi 7 Haziran 1985 tarihinde kabul edilmiştir. Türkiye’de ise ilgili kanun Ocak 2004’te kabul edilip Resmi Gazete’de yayınlanmış, 22 Nisan 2005 tarihinde de sözleşme yürürlüğe girmiştir. Sözleşme kapsamında, işçinin işinden kaynaklanan rahatsızlık, hastalık ve yaralanmaya karşı korunması Uluslararası Çalışma Örgütü’ne verilmiş görevlerden biridir. Sözleşmenin 5. maddesinde ise üyelerin görevleri şu biçimde belirlenmiştir:

4- <https://www.healthworldnews.net/dso-anayasasi-hedefleri-ve-bildirgeleri/2->

5- https://www.who.int/occupational_health/5keys_Turkish.pdf

Her işverenin istihdam ettiği işçilerin sağlık ve güvenliği için sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla ve işçilerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda katılımının gerekliliği göz önüne alınarak, iş sağlığı hizmetleri, işletmedeki iş risklerine uygun ve yeterli olacak şekilde aşağıdaki görevleri kapsayacaktır.

İşyerlerinde sağlığa zararlı risklerin tanımlanması ve değerlendirilmesi;

Sağlık üniteleri, kantinler, yatakhaneler ve işveren tarafından bu tür hizmetlerin sunulduğu yerler dahil olmak üzere, işçinin sağlığını etkileyebilecek çalışma ortamında ve iş uygulamalarındaki faktörlerin gözetimi;

İşyerlerinin tasarımı, makine ve diğer teçhizatın durumu, bakımı ve seçimi ve çalışma sırasında kullanılan maddeler dahil olmak üzere işin planlanması ve organizasyonu konusunda tavsiyede bulunma,

Yeni teçhizatın sağlık açısından değerlendirilmesi ve test edilmesi gibi iş uygulamalarının iyileştirilmesine yönelik programların geliştirilmesine katılım,

İş sağlığı, güvenliği, hijyen ve ergonomi, kişisel ve müşterek koruyucu donanım konularında tavsiyede bulunma,

İş ile ilişkisi bakımından, işçilerin sağlığının gözetimi,

İşin işçiye uygunluğunun geliştirilmesi,

Mesleki rehabilitasyon önlemlerine katkıda bulunma,

İş sağlığı, hijyen ve ergonomi alanlarında bilgi, eğitim ve öğretim sağlamada işbirliği;

İlk yardım ve acil durum tedavi hizmetlerini örgütleme;

İş kazaları ve meslek hastalıklarının analizine katılma"⁶

B. TÜRKİYE'DE ÇALIŞAN SAĞLIĞINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Ulusal düzeyde ise sağlık hakkı en temelde Anayasa'da düzenlenmiştir. Anayasa'nın VIII. kısmının A. bölümünde yer alan 56. maddesinde "sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması"na ilişkin hükümler yer almaktadır.⁷

Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.

Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.

Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir.

Yerel mevzuata baktığımızda ise alanın İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile düzenlendiğini görüyoruz. Özellikle "İşverenin genel yükümlülüğü başlığını taşıyan 4. maddesinde, "Sağlık Gözetimi" başlıklı 15. maddesinde ilgili düzenlemeler bulunmaktadır.⁸

6- https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377304/lang--tr/index.htm

7- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf>

8<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6331.pdf>

Madde 4:

İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

Madde 15:

1. İşveren; a) Çalışanların işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmalarını sağlar. b) Aşağıdaki hallerde çalışanların sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak zorundadır: 1) İşe girişlerinde. 2) İş değişikliğinde. 3) İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde. 4) İşin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre Bakanlıkça belirlenen düzenli aralıklarla.
2. Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.
3. Bu Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporları işyeri hekiminden alınır. 50'den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli işyerleri için ise kamu hizmet sunucuları veya aile hekimlerinden de alınabilir. Raporlara itirazlar Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen hakem hastanelere yapılır, verilen kararlar kesindir.
4. Sağlık gözetiminden doğan maliyet ve bu gözetimden kaynaklı her türlü ek maliyet işverence karşılanır, çalışana yansıtılmaz.
5. Sağlık muayenesi yaptırılan çalışanın özel hayatı ve itibarının korunması açısından sağlık bilgileri gizli tutulur.

Bu belgeler ve yasaların dışında daha pek çok düzenleme bulunmaktadır. Ancak çalışmanın kapsamını çok aşacağından bu noktada hepsine ayrıntılı yer vermeyi gerekli görmüyoruz.

3. YÖNTEM VE KAPSAM

Bu çalışma kapsamında, Diyarbakır'ın 4 ilçesinde (Bağlar, Yenişehir, Sur, Kayapınar) COVID-19 salgını sürecinde sağlık alanında çalışan riskli ve dezavantajlı bir meslek grubunda yer alan eczane teknisyenlerinin salgın döneminde yaşadıkları hak ihlallerinin izlenmesi, raporlanması bu alanda görünür olmayan ihlalleri ortaya konması amaçlanmıştır.

Çalışmada öncelikli olarak Diyarbakır özelinde, COVID-19 salgını esnasında sağlık çalışanları içinde yer alan eczane teknisyenlerinin sağlık ve yaşam hakkı ihlalleri izlenmiştir. Yeterli sağlık ve güvenlik tedbirlerinin sağlanmamasından kaynaklı sağlık hakkı ve yaşam hakkı ihlalleri yaşanmış olup Türkiye geneli ve Diyarbakır'da birçok teknisyen ve eczacı virüse maruz kalarak hastalanmış ve yaşamını yitirmiştir. Bu konudaki tespitlere yukarıda da yer verdiğimiz üzere, 48 eczacı, 17 eczane teknisyeni ve 1 eczacı odası çalışanı olmak üzere toplam 65 kişi hayatını kaybetmiştir.

Salgında hastaların takibi ve kontrolü ilgili birimlerce yeterli şekilde yapılmadığından, kimi durumlarda COVID-19 hastalarının reçeteleri elle yazıldığından hastalar ilaçlarını kendileri almak için eczanelere başvurmak zorunda kalmıştır. COVID-19 pozitif kişilerin eczanelere gelmeleri, pek çok durumda eczanenin içine girmeleri eczacı ve eczane teknisyenlerinin doğrudan temaslı hale gelmelerinin önünü açmıştır.

Diyarbakır Eczane Teknisyenleri Derneği olarak meslektaşlarımızın içinde buldukları durumun ortaya konulmasının önemli olduğu düşüncesiyle basına yansıyan ve kamuoyu ile paylaşılan bilgilerin dışında, 200 eczane çalışanı ile salgın sürecinde karşı karşıya kaldıkları sağlık ve yaşam riskleri hakkında anket yapılarak veriler oluşturulmuştur. Ayrıca ankete katılım sağlayan kişilerin önlemlere ilişkin kişisel düşünce ve görüşleri de alınmıştır.

Hem ILO hem de Dünya Sağlık Örgütü'nün çalışma ortamında, çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunmasına ilişkin tavsiye ve kararları Türkiye'de de İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatı içinde yer almaktadır. Fakat mevzuatın uygulanmasına ilişkin eksiklikler kendisini yaşanan iş kazaları ile ortaya koymaktadır. Örneğin, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin 2020 yılı İş Cinayetleri Raporu'nda yaşamını kaybeden 2427 çalışanın 741'inin ölüm nedeni COVID-19 olarak belirtilmiştir. Bu toplam iş cinayetleri içinde %31'lik bir orana karşılık gelmektedir.9 19 Mart 2021 tarihinde yayınladıkları "Covid-19 Bir İşçi Sınıfı Hastalığıdır..." raporunda ise salgının ilk bir yılında 861 işçinin COVID-19 nedeniyle hayatını kaybettiği açıklanmıştır.

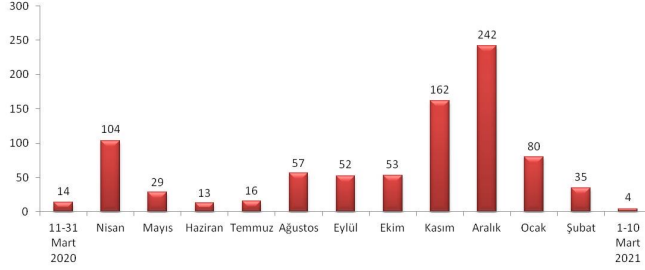
Yüzde 34'ünü ulusal basından; yüzde 66'sını ise işçilerin mesai arkadaşları, aileleri, sağlık meslek örgütleri, sendikalar, iş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri ve yerel basından öğrendiğimiz bilgilere dayanarak tespit ettiğimiz kadarıyla salgının birinci yılında (11 Mart 2020 - 10 Mart 2021) Covid-19 nedeniyle en az 861 işçi hayatını kaybetti.

Bu dönemde Covid-19 nedenli işçi ölümleri devlet tarafından açıklanmadı ve doğal olarak ulusal basına da yansımadı. Bu yüzden ilk defa bir raporumuzda ulusal basına yansıyan işçi ölümleri, tespit edebildiğimiz işçi ölümlerinin

9- <http://isigmeclisi.org/20608-2020-is-cinayetleri-raporu>

1/3'ü kadardır. Sağlık örgütlerinin (özellikle TTB'nin) çabaları sayesinde bilinen ölümlerin çoğunluğunu oluşturan sağlık emekçilerinin ölüm sayısını öğrenebildik. Ek olarak özellikle sendikalar, işçilerin mesai arkadaşları, aileleri, yerel basın, memleket dernekleri diğer bilgi kaynaklarımızı oluşturdu.¹⁰

Aylara Göre Covid-19 Nedenli İşçi Ölümleri

İşyerinde sağlık ve güvenlik önlemlerindeki yetersizlikler eczane teknisyenlerini de aynı şekilde olumsuz etkilemiş, sağlık ve yaşam hakkı ihlallerine sebebiyet vermiştir. Hem işsizlik kaygısı hem de uluslararası ve ulusal mevzuat ile çalışma yaşamının iyileştirilmesini hedefleyen uygulamaların yapılmamış olması bu süreçte eczane teknisyenlerinin yaşam koşullarını olumsuz etkilemiştir.

Çalışma sırasında toplam 200 eczane teknisyenine ulaşılmıştır. Bu kişilerle telefon üzerinden, e-posta yoluyla ve yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların hemen hepsi tüm sorulara yanıt vermişlerdir. Ancak kimi durumlarda belli kaygılarla yanıt vermekten kaçındıkları sorular da olmuştur. Bunun yaşandığı durumları da ayrıca belirtmeye çalıştık.

Diyarbakır'da halen 267 eczane faaliyetlerine devam ediyor. Ulaşabildiğimiz verilere göre Bağlar ilçesinde 84, Kayapınar ilçesinde 52, Yenişehir ilçesinde 51 ve Sur ilçesinde 30 eczane bulunuyor.¹¹ Bu rakamların geçmiş tarihli olduğu düşünülecek olursa küçük değişiklikler yaşandığını varsayabiliriz. Yine de 220 civarında olan toplam eczane sayısı ile karşılaştırıldığında 100 kadın ve 100 erkekten oluşan 200 kişilik bir örneklemin yeterli temsil gücüne sahip olduğunu söyleyebiliriz. Katılımcıların ilçelere göre dağılımı ve oranları ise şu şekilde olmuştur:

İlçe	Kişi	Oran
Bağlar	78	%39
Kayapınar	66	%33
Yenişehir	31	%15,5
Sur	25	%12,5
Toplam	200	%100

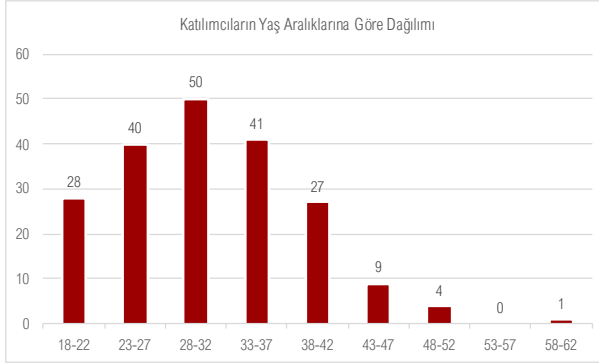
İlçelerin nüfusları ve ilçelerdeki mevcut eczanelerin sayısının birbirine oranı ile katılımcı sayılarının ilçelere göre oranları birbiri ile yaklaşık olarak örtüşmektedir.

10- <http://isigmeclisi.org/20650-covid-19-bir-iscisi-sinifi-hastaligidir-salginin-birinci-yilinda>

11- <https://www.titck.gov.tr/PortalAdmin/Uploads/UnitPageAttachment/clcfd8dc10483.pdf>

Katılımcılar yaş aralıklarına göre incelendiğinde de ortaya neredeyse tam bir çan eğrisi çıktığı gözlemlenmektedir. Zaten bu durum ortalama yaş [31,09] ve orta değer [30] de neredeyse aynı çıkmasına neden olmuştur.

SINIRLILIKLAR

Eczane teknisyenleri anket çalışması esnasında bazı sorulara yanıltıcı cevaplar verildiğini tespit ettik. Bunun gerekçesinin anket katılımcılarının salgın sürecinde işini kaybetme kaygısı taşımaları ya da işverenini şikayet ediyor durumuna düşmemek olduğunu tahmin ediyoruz.

Çoğu katılımcı “bu çalışmayı neden yapıyorsunuz?”, “kimler ile paylaşacaksınız?” gibi kaygı duyduklarını hissettirecek sorular yöneltmiştir. Bu nedenle sorular yanıtlanırken ikircikli durumlara tanıklık ettik. Örneğin, “çalıştığınız alanda kendinizi güvende hissediyor musunuz?” sorusu yöneltildiğinde görüşmeci “hayır” yanıtını verdikten sonra “evet” diyerek kendini düzelmiştir.

Ayrıca yaklaşık 30 eczane teknisyeni, işverenin rızası olmadığı için izleme çalışmasına katılım sağlamak istemediğini belirtmiştir.

Maaş ve hak ediş ödemeleri ile ilgili yöneltilen soruda çoğu eczane teknisyeni -asgari ücret altında maaş aldığı halde- işini kaybetme korkusu ile maaş konusunda sıkıntı yaşamadığını belirtmiş, fakat asgari ücret altında çalıştığını belirtmekten de geri durmamıştır. Bu durum kadın ve erkek katılımcıların yanıtları karşılaştırıldığında kadınlar bakımından daha çok ihlal yaşandığını çok açık bir biçimde ortaya koymuştur.

Görüşmeler sırasında çalışmanın kapsamı dışında kalan verilere de ulaştık. Bu veriler eczane teknisyenlerinin sorunlarına ilişkin başka çalışmaların gerekliliğine de işaret ediyor. Özellikle kadın katılımcıların sözel olarak belirttiği önemli bir konu, erkek eczane teknisyenlerinin kadın çalışan teknisyenler için çalışma alanı açmadığı, cinsiyet ayrımcılığı uyguladıkları ve bu durumun kadınlar için çok ciddi sıkıntılar oluşturduğu olmuştur.

Yapılan çalışmada elde edilen verilerine göre kadın çalışanlar erkek çalışanlara oranla daha ağır iş yükü ile çalışıp daha düşük ücretler ile çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Bu izleme çalışmasında da anlaşıldığı gibi toplumsal roller bakımından kadınlar için çok ciddi ayrımcılık görmektedir.

4. SAHA ÇALIŞMASI BULGULARI

Anket çalışması sırasında Diyarbakır'da çalışan 18-60 yaş arasında 200 kişiyle görüştük. 200 eczane teknisyeni ile yapılan görüşmelerde kadın ve erkek çalışanların sayıları eşit tutulmuş, 100 kadın ve 100 erkek teknisyen ile görüşme yapılmıştır. En yaşlısı 60 ve en genci 18 yaşında olan teknisyenlerin yaş ortalaması 31,09 olarak bulunmuştur.

2'si açık uçlu, 3'ü iki bölümlü toplam 19 sorudan oluşan anketimizin başına 3 soruluk katılımcı profilini tespiti yönelik soru ekledik. Bu 3 soru ile katılımcıların yaş, cinsiyet ve çalıştıkları ilçe bilgilerini derledik.

Ana anket sorularımız arasında salgın sürecine, salgınla mücadelede alınan tedbirlere ilişkin genel soruların yanı sıra, eczane teknisyenlerinin çalışma koşullarına, karşılaştıkları sorunlara ve ihlallere ilişkin mesleğe özel sorunlara da yer vermeye çalıştık. Ayrıca psiko-sosyal açıdan deneyimlerini de bir araya getirmeyi amaçladık. Üzerinde durmaya çalıştığımız önemli konulardan biri de COVID-19'a yakalanma durumu ve hastalığa yakalanma sonrasında yaşananlar oluştu.

Araştırmamızın önemli boyutlarından biri de toplumsal cinsiyet rolleri bakımından varsa farklılaşmaları tespit etmek oldu. Katılımcı kadın ve erkek sayılarını eşit tutarak cinsiyete göre yaşanan sorunlar bakımından bir değişiklik olup olmadığını gözleme şansına sahip olduk.

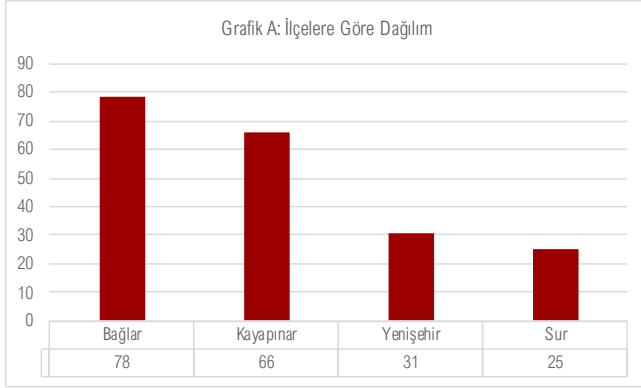
	Kişi	Ortalama	Orta	En Genç	En Yaşlı
Erkek	100	34.09	34	18	60
Kadın	100	28.17	27	18	46
Toplam	200	31.09	30.5	18	60

Cinsiyet	Kişi	Oran
Erkek	100	%50.00
Kadın	100	%50.0
Toplam	200	%100.0

Çalışma Diyarbakır merkeze bağlı Bağlar, Kayapınar, Yenişehir ve Sur ilçelerinde gerçekleştirilmiştir. Bu ilçeler aynı zamanda Diyarbakır'ın nüfus bakımından en kalabalık ilçeleridir. Katılımcıların 78'i Bağlar, 66'sı Kayapınar, 31'i Yenişehir, 25'i ise Sur ilçesinden katılmıştır. Katılımcı sayıları ile ilçelerin nüfuslarının oranları da birbiri ile yaklaşık olarak örtüşmektedir.

Tablo B: Katılımcıların Çalıştıkları İlçe

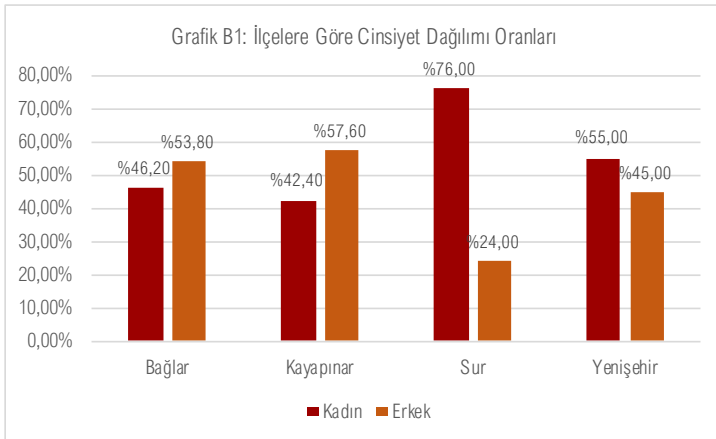
İlçe	Kişi	Oran
Bağlar	78	%39,0
Kayapınar	66	%33,0
Yenişehir	31	%15,5
Sur	25	%12,5
Toplam	200	%100,0

Katılımcıların ilçelere göre dağılımına bakıldığında, katılımcıların %39'u Bağlar İlçesinden, %33'ü Kayapınar İlçesinden, %15,5'i Yenişehir, %12,5'i ise Sur ilçesindedir. İlçelere göre cinsiyet dağılımı ise aşağıda yer almaktadır.

Tablo B1: İlçelere göre cinsiyet dağılımı

		Bağlar	Kayapınar	Sur	Yenişehir
Erkek	Kişi	42	38	6	14
	Oran	%53,8	%57,6	%24	%45
Kadın	Kişi	36	28	19	17
	Oran	%46,2	%42,4	%76	%55
Toplam	Kişi	78	66	25	31
	Oran	%100	%100	%100	%100

ANKET ÇALIŞMASI VE ANALİZİ

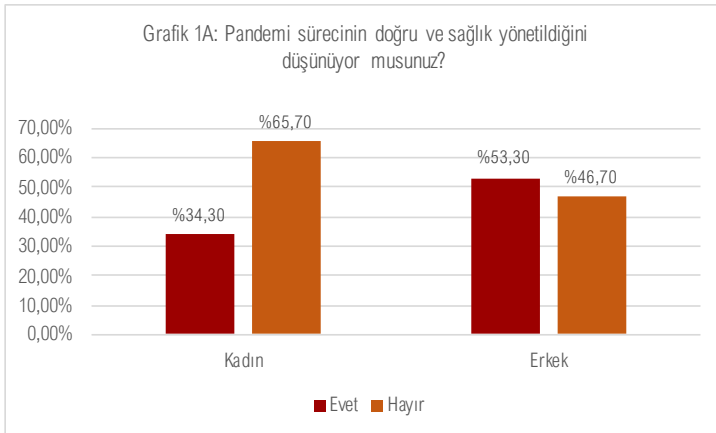
1 - Pandemi Sürecinin Doğru ve Sağlık Yönetildiğini Düşünüyor musunuz?

Katılımcıların %82,5'i doğru yönetilmediğini söylerken %17,5'i doğru yönetildiğini söylemiştir. Katılımcıların cinsiyetine göre süreç yönetimine ilişkin değerlendirmesinde, kadın teknisyenlerden 12'si, erkek teknisyenlerin 23'ü sürecin doğru ve sağlıklı yönetildiğini söylerken, kadın teknisyenlerin 88'i, erkek teknisyenlerin 77'si yanlış yönetildiğini belirtmiştir. Doğru yönetildiğini düşünen erkek sayısı kadın sayısından yüksektir.

Tablo 1: Yanıtların cinsiyete göre ayrıştırılmış dağılımı

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	23	77
	Oran	%65,70	%46,70
Kadın	Kişi	12	88
	Oran	%34,30	%53,30
Toplam	Kişi	35	165
	Oran	%100.00	%100.00

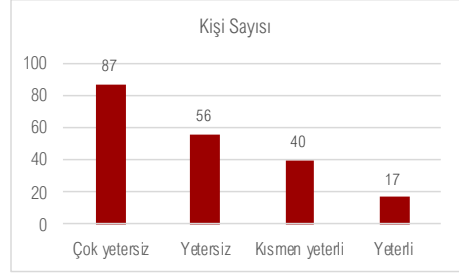

2 - Salgının kontrol altına alınması için izlenen yol ve alınan önlemleri yeterli buluyor musunuz?

Katılımcıların %43,5'i önlemleri çok yetersiz, %28'i yetersiz, %20'si kısmen yeterli, %8,5'i ise yeterli bulduğunu belirtmiştir. Genel olarak önlemleri yetersiz bulanların oranı %71,5 olurken yeterli bulanların oranı ise 28,5'tir.

Tablo 2: Salgının kontrol altına alınması için izlenen yol ve alınan önlemlerin değerlendirilmesi

	Kişi	Oran
Çok yetersiz	87	%43,5
Yetersiz	56	%28,0
Kısmen yeterli	40	%20,0
Yeterli	17	%8,5
Toplam	200	%100

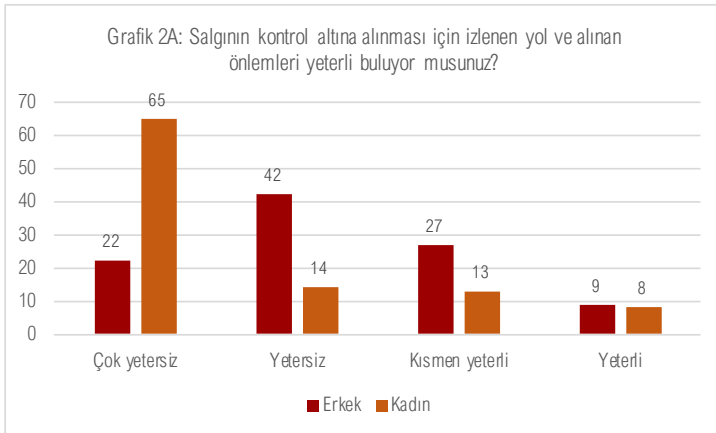

Grafik 2: Salgının kontrol altına alınması için izlenen yol ve alınan önlemleri yeterli buluyor musunuz?

Kadın ve erkek katılımcıların önlemlerin yeterliliğine ilişkin değerlendirmelerinde ise; çok yetersiz bulanların %25,3'ünü erkekler %74,7'sini kadınlar oluşturmaktadır. Önlemleri yetersiz bulanların %75'i erkek %25'i ise kadındır. Kısmen yeterli bulmada ise %67,5'i erkek %32,5'i ise kadındır, yeterli bulan %8,5'in %52,5'ini erkekler, %47,10'unu ise kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 2A: Salgının kontrol altına alınması için izlenen yol ve alınan önlemleri değerlendiriniz

		Çok yetersiz	Yetersiz	Kısmen yeterli	Yeterli
Erkek	Kişi	22	42	27	9
	Oran	%25,30	%75	%67,50	%52,90
Kadın	Kişi	65	14	13	8
	Oran	%74,70	%25	%32,50	%47,10
Toplam	Kişi	87	56	40	17
	Oran	%100	%100	%100	%100

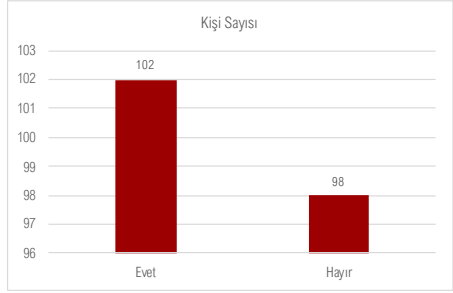

3 - Çalıştığınız eczanede kendinizi güvende hissediyor musunuz?

Teknisyenlerin %51'i kendisini güvende hissettiğini söylerken %49'u güvende hissetmediğini söylemiştir. Güvende hissedenlerin %51'ini erkekler %49'unu kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 3: Çalıştığınız eczanede kendinizi güvende hissediyor musunuz?

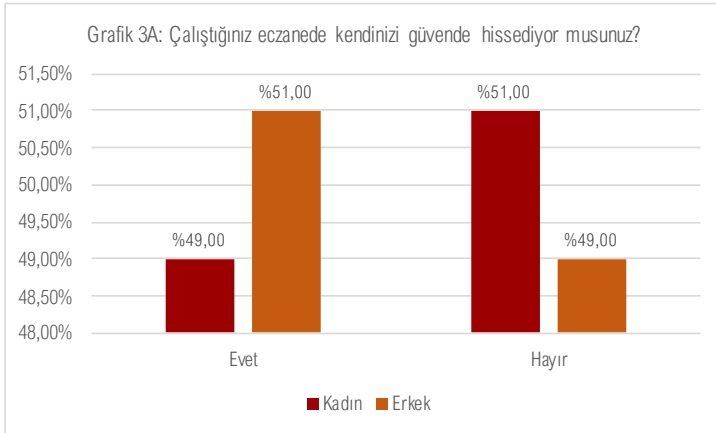
	Kişi	Oran (%)
Evet	102	51
Hayır	98	49
Toplam	200	100

Grafik 4: Çalıştığınız eczanede kendinizi güvende hissediyor musunuz ?

Tablo 3A: Çalıştığınız eczanede kendinizi güvende hissediyor musunuz?

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	52	48
	Oran	%51	%49
Kadın	Kişi	50	50
	Oran	%49	%51
Toplam	Kişi	102	98
	Oran	%100	%100

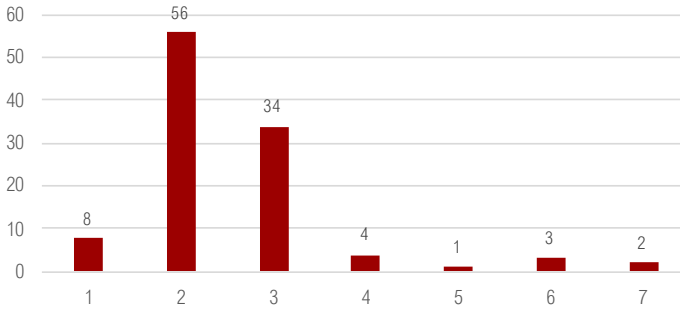
3.1 - Çalıştığınız alanda kendinizi güvende hissetmeniz için hangi ek tedbirlerin alınmasını önerirsiniz? Bir cümle ile belirtiniz.

Toplam 108 katılımcı bu soruya yanıt vermiştir ve 7 ayrı öneri sunulmuştur. Bunlardan “hastalar eczaneye gelmemeli” önerisi katılımcıların %27,9’u tarafından, “mesafe kurallarına uyulmalı” önerisi ise katılımcıların %16,9’u tarafından verilmiştir. Katılımcıların %4’ü ise 3-4 haftalık tam kapanma önermiştir.

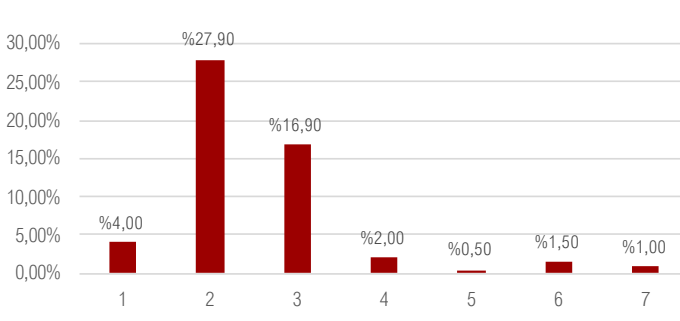
Tablo 3.1: Çalıştığınız eczanede kendinizi güvende hissetmeniz için hangi ek tedbirlerin alınmasını önerirsiniz?

	Kişi	Oran(%)
1-2-3 hafta tam kapanma	8	4
2-COVID-19 hastalar eczaneye gelmemeli	56	27,9
3-Mesafe kurallarına uyulmalı	34	16,9
4-Hijyen kurallarına uyulmalı	4	2
5-Evden çalışma yürütülmeli	1	0,5
6-Tedbirler artırılmalı	3	1,5
7-Vardiyalı çalışma olmalı	2	1
Toplam	108	53,7

Grafik 3.1A: Çalıştığınız eczanede kendinizi güvende hissetmeniz için hangi ek tedbirlerin alınmasını önerirsiniz?
[Kişi Sayısı]

Grafik 3.1B: Çalıştığınız eczanede kendinizi güvende hissetmeniz için hangi ek tedbirlerin alınmasını önerirsiniz?
[Yüzdelik Dağılım]

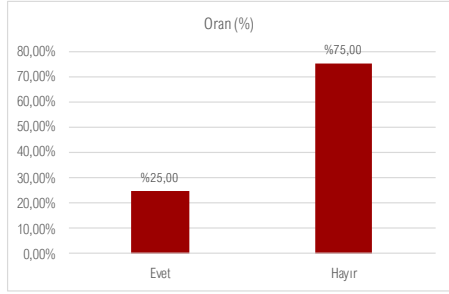

4 - Pandemi döneminde koruyucu ekipmanlara ücretsiz ulaşabildiniz mi?

Katılımcıların %75'i koruyucu ekipmana ücretsiz ulaşamadıklarını, %25'i ise ulaştıklarını söylemiştir. Ekipmanlara ücretsiz ulaşan %25'lik dilimde yer alan katılımcıların %70'ini kadınlar, %30'unu erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 4: Pandemi döneminde koruyucu ekipmanlara ücretsiz ulaşabildiniz mi?

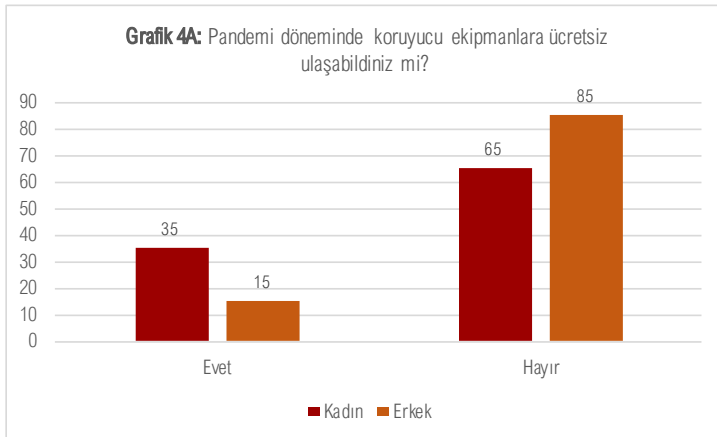
	Kişi	Oran (%)
Evet	50	25
Hayır	150	75
Toplam	200	100

Grafik 4: Pandemi döneminde koruyucu ekipmanlara ücretsiz ulaşabildiniz mi?

Tablo 4A: Pandemi döneminde koruyucu ekipmanlara ücretsiz ulaşabildiniz mi?

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	15	85
	Oran	%30	%56,70
Kadın	Kişi	35	65
	Oran	%70	%43,30
Toplam	Kişi	50	150
	Oran	%100	%100

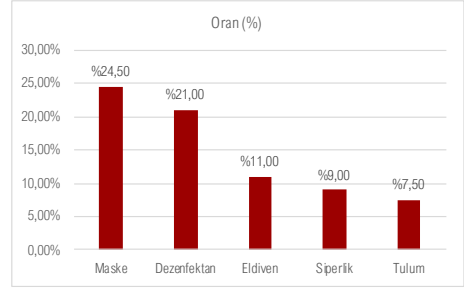

4.1 - Evet ise hangi ekipmanlara ulaşabildiniz?

Çok seçenekli bu soruya verilen toplam 146 yanıtın %24,5'i maskeye, %21'i dezenfektana, %11'i eldivene, %9'u siperliğe %7,5'i ise tulumla ulaşabildiğini söylemiştir. Ücretsiz ulaşılan koruyucu ekipmanlardan maske ve dezenfektana kadınlar daha fazla erişebilirken, tulum, siperlik ve eldivene ise daha çok erkek teknisyenlerin erişebildiği görülmüştür.

Tablo 4.1: Ücretsiz olarak hangi ekipmanlara ulaşabildiniz?

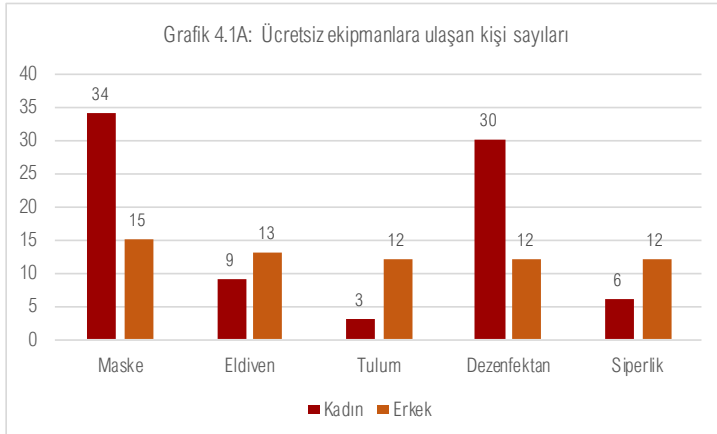
	Kişi	Oran (%)
Maske	49	24,5
Dezenfektan	42	21,0
Eldiven	22	11,0
Siperlik	18	9,0
Tulum	15	7,5

Grafik 4.1: Ücretsiz ulaşılan ekipmanların oransal dağılımı

Tablo 4.1A: Ücretsiz olarak hangi ekipmanlara ulaşılabilir

		Maske	Eldiven	Tulum	Dezenfektan	Siperlik
Erkek	Kişi	15	13	12	12	12
	Oran	%30,60	%59,10	%80	%28,60	%66,70
Kadın	Kişi	34	9	3	30	6
	Oran	%69,40	%40,90	%20	%71,40	%33,30
Toplam	Kişi	49	22	15	42	18
	Oran	%100	%100	%100	%100	%100

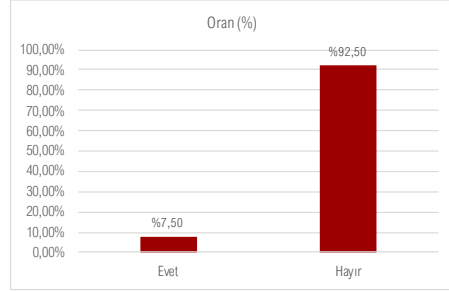

5 - Çalıştığınız eczanede teknisyenler için düzenli COVID-19 testi yapılıyor mu?

Katılımcıların %92,5'i COVID-19 testi yapılmıyor derken %7,5'i düzenli COVID-19 testi yapıldığını ifade etmiştir. Bu oran sadece 15 kişiye karşılık gelmektedir. Test yapılmadığını söyleyen kadın ve erkek teknisyenler arasında önemli bir fark görülmezken düzenli test yapıldığını söyleyenlerin %73,3'ünü kadın teknisyenler oluştururken %26,7'sini erkek teknisyenler oluşturmaktadır.

Tablo 5: Çalıştığınız eczanede teknisyenler için düzenli COVID-19 testi yapılıyor mu?

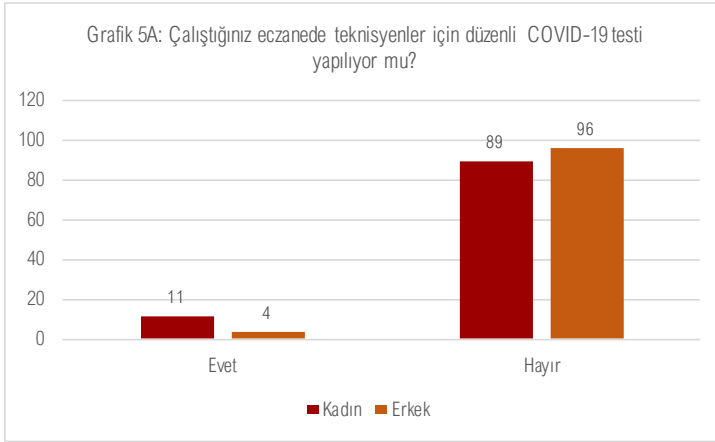
	Kişi	Oran (%)
Evet	15	7,5
Hayır	185	92,5
Toplam	200	100

Grafik 5: Çalıştığınız eczanede teknisyenler için düzenli COVID-19 testi yapılıyor mu?

Tablo 5A: Çalıştığınız eczanede teknisyenler için düzenli COVID-19 testi yapılıyor mu?

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	4	96
	Oran	%26,70	%51,90
Kadın	Kişi	11	89
	Oran	%73,30	%48,10
Toplam	Kişi	15	185
	Oran	%100	%100

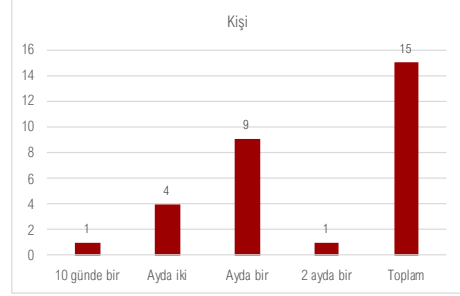

5.1 - Yanıtınız evet ise hangi aralıklarla ve kaç kere yaptırınız?

Bir önceki soruya "Evet" yanıtı veren düzenli test yaptırdığını söyleyen %7,5 oranındaki 15 katılımcıdan 9 kişi ayda bir, 4 kişi ayda 2, 1 kişi 2 ayda bir, 1 kişi ise 10 günde bir aralıklarla test yaptığını söylemiştir.

Tablo 5.1: Evet ise hangi aralıklar ile kaç defa test yaptırınız?

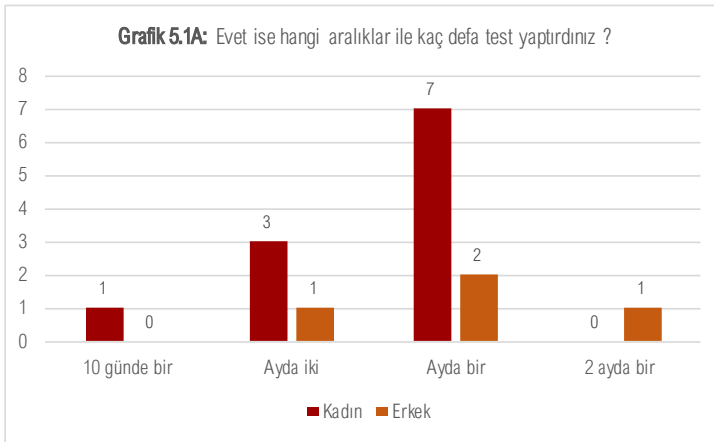
	Kişi	Oran (%)
10 günde bir	1	0,5
Ayda iki	4	2
Ayda bir	9	4,5
2 ayda bir	1	0,5
Toplam	15	7,5

Grafik 5.1: Evet ise hangi aralıklar ile kaç defa test yaptırınız?

Tablo 5.1A: Evet ise hangi aralıklar ile kaç defa test yaptırınız ?

		10 günde bir	Ayda iki	Ayda bir	2 ayda bir
Erkek	Kişi	0	1	2	1
	Oran	0	%25	%22,20	%100
Kadın	Kişi	1	3	7	0
	Oran	%100	%75,00	%77,80	%0
Toplam	Kişi	1	1	9	1
	Oran	%100	%100	%100	%100

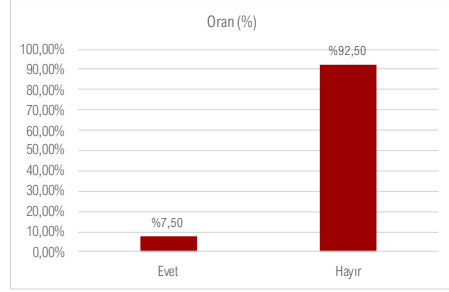

6 - Eczane teknisyenleri için alınan önlemlerin yeterliliğinin nasıl değerlendiriyorsunuz?

Eczane teknisyenleri için alınan önlemleri katılımcıların %49'u çok yetersiz bulurken, %23'ü yetersiz, %16'sı kısmen yeterli, %11,5'i yeterli ise çok yeterli bulmuştur. Önlemlerin çok yetersiz olduğunu söyleyenlerin %26,5'ini erkekler, %73,5'sini kadınlar oluşturmaktadır. Önlemlerin yetersiz olduğunu söyleyen %23'lük grubun %82,6'sını erkekler, %17,40'nı kadınlar oluşturmaktadır. Tüm katılımcıların %72'si eczane teknisyenleri için alınan önlemleri yetersiz bulurken %28'si ise kısmen ve tamamen yeterli bulmuştur.

Tablo 6: Eczane teknisyenleri için alınan önlemlerin değerlendirilmesi

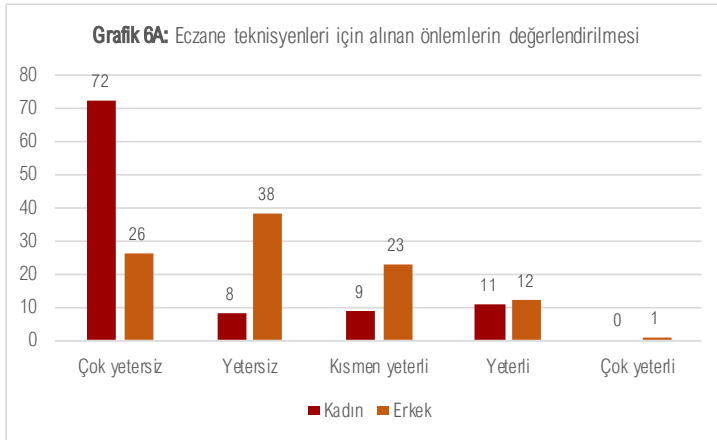
	Kişi	Oran (%)
Çok yetersiz	98	49
Yetersiz	46	23
Kısmen yeterli	32	16
Yeterli	23	11,5
Çok yeterli	1	0,5
Toplam	200	100

Grafik 6: Eczane teknisyenleri için alınan önlemlerin değerlendirilmesi

Tablo 6A: Eczane teknisyenleri için alınan önlemlerin değerlendirilmesi

		Çok yetersiz	Yetersiz	Kısmen yeterli	Yeterli	Çok yeterli
Erkek	Kişi	26	38	23	12	1
	Oran	%26,50	%82,60	%71,90	%52,20	%100
Kadın	Kişi	72	8	9	11	0
	Oran	%73,50	%17,40	%28,10	%47,80	%0
Toplam	Kişi	98	46	32	23	1
	Oran	%100	%100	%100	%100	%100

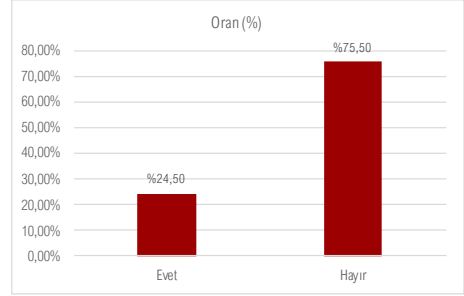

7 - COVID-19 hastalığına yakalandınız mı?

Katılımcıların %24,5'ine karşılık gelen 49 kişi COVID-19 hastalığına yakalandığını belirtirken %75,5'i yakalanmadığını söylemiştir. COVID-19 hastalığına yakalanan %24,5'lik grubun 24'ü erkek, 25'i ise kadın teknisyenlerden oluşmaktadır. COVID-19 hastalığına yakalanmadığını söyleyen kadın ve erkekler arasındaki oran da birbirine oldukça yakındır.

Tablo 7: COVID-19 hastalığına yakalandınız mı?

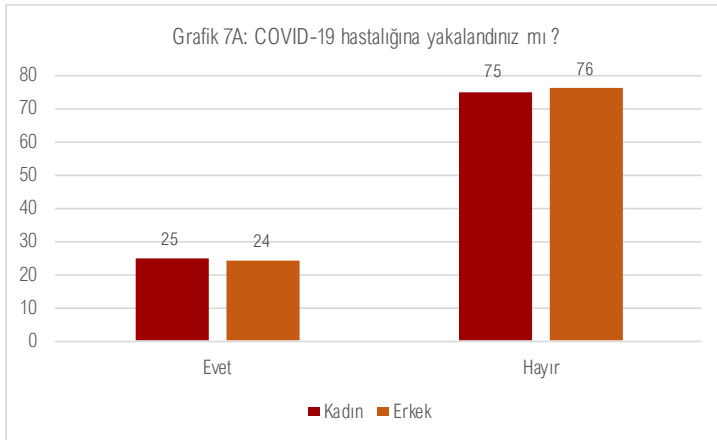
	Kişi	Oran (%)
Evet	49	24,5
Hayır	151	75,5
Toplam	200	100

Grafik 7: COVID-19 hastalığına yakalandınız mı?

Tablo 7A: COVID-19 hastalığına yakalandınız mı ?

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	24	76
	Oran	%49	%50,30
Kadın	Kişi	25	75
	Oran	%51	%49,70
Toplam	Kişi	49	151
	Oran	%100	%100

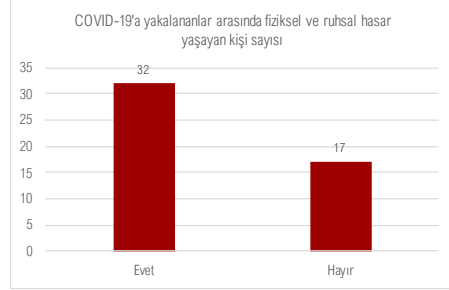

8 - Hastalık sonrası fiziksel ve ruhsal hasar yaşadınız mı?

COVID-19 hastalığına yakalanan 49 kişinin oluşturduğu %24,5'lik grup içinde yer alan genel katılımcı sayısının %16'sına karşılık gelen kişi fiziksel ve ruhsal hasar yaşadığını söylerken %8,5'i ise fiziksel ve ruhsal hasar yaşamadığını söylemiştir. Hasar yaşadığını söyleyenlerin %65,6'sını kadınlar, %34,4'ünü ise erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 8: Hastalık sonrası fiziksel veya ruhsal hasar yaşadınız mı?

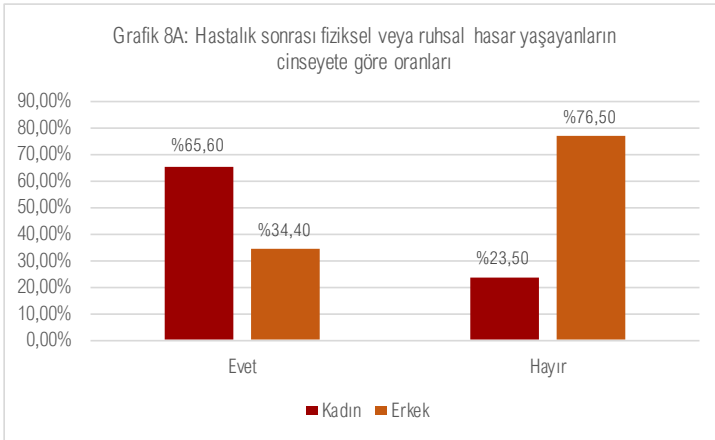
	Kişi	Oran (%)
Evet	32	16
Hayır	17	8,5
Toplam	49	24,5

Grafik 8: Hastalık sonrası fiziksel veya ruhsal hasar yaşadınız mı?

Tablo 8A: Hastalık sonrası fiziksel veya ruhsal hasar yaşadınız mı?

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	11	13
	Oran	%34,40	%76,50
Kadın	Kişi	21	4
	Oran	%65,60	%23,50
Toplam	Kişi	32	17
	Oran	%100	%100

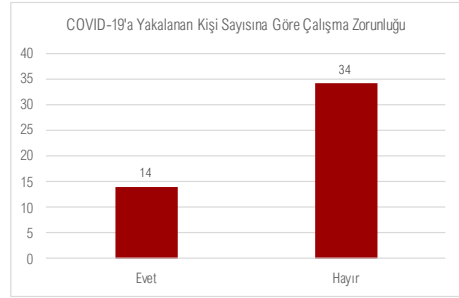
9 - Pandemi sürecinde COVID hastalığına yakalanıp çalışmak zorunda kaldınız mı?

Bir önceki soruda COVID-19 hastalığına yakalandığını beyan eden katılımcılardan biri bu soruya yanıt vermemiştir.

COVID-19 hastalığına yakalananlardan genel katılımcının %24'lük grubunu oluşturan kişilerin %7'si çalışmak zorunda kaldığını söylerken %17'si çalışmak zorunda kalmadığını söylemiştir. Başka türlü söyleyecek olursak Hastalığa yakalananların yüzde 28,57'si çalışmak zorunda kaldığını söylerken yüzde 69,39'u çalışmak zorunda kalmadığını söylemiştir. Çalışmak zorunda kalanların %42,9'unu erkekler %57,10'unu ise kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 9: Pandemi sürecinde COVID-19 hastalığına yakalanıp çalışmak zorunda kaldınız mı?

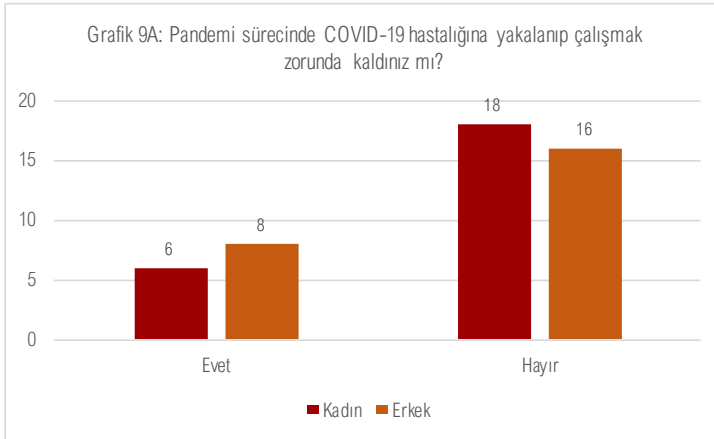
	Kişi	Oran (%)
Evet	14	7
Hayır	34	17
Toplam	48	24

Grafik 9: Pandemi sürecinde COVID-19 hastalığına yakalanıp çalışmak zorunda kaldınız mı?

Tablo 9A: Pandemi sürecinde COVID-19 hastalığına yakalanıp çalışmak zorunda kaldınız mı?

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	6	18
	Oran	%42,90	%52,90
Kadın	Kişi	8	16
	Oran	%57,10	%47,10
Toplam	Kişi	14	34
	Oran	%100	%100

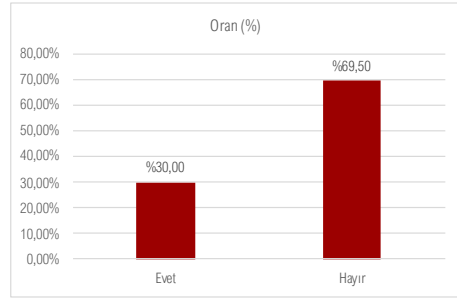

10 - Pandemi sürecinde yakın temaslı olduğunuz halde çalışmak zorunda kaldınız mı?

Bu soruya 1 katılımcı yanıt vermemiştir. Katılımcıların %30'u temaslı olduğu halde çalışmak zorunda kaldığını söylerken %69,5'i ise çalışmak zorunda kalmadığını söylemiştir. Çalışmak zorunda kaldığını söyleyenlerin %53,30'unu kadınlar oluştururken, %46,70'ini erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 10: Pandemi sürecinde yakın temaslı olduğunuz halde çalışmak zorunda kaldınız mı?

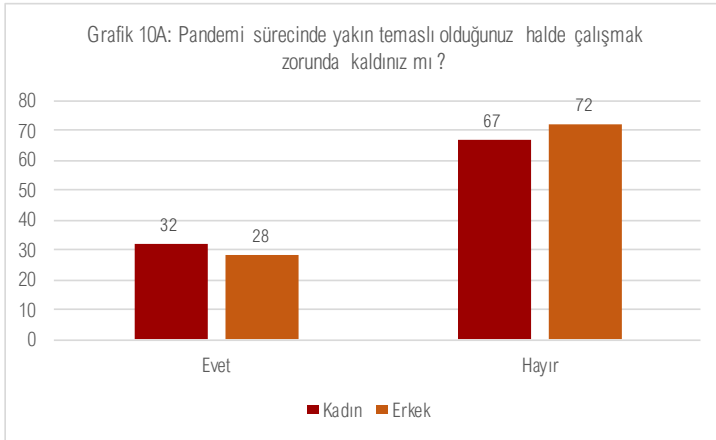
	Kişi	Oran (%)
Evet	60	30
Hayır	139	69,5
Toplam	199	99,5

Grafik 10: Pandemi sürecinde yakın temaslı olduğunuz halde çalışmak zorunda kaldınız mı?

Tablo 10A: Pandemi sürecinde yakın temaslı olduğunuz halde çalışmak zorunda kaldınız mı ?

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	28	72
	Oran	%46,70	%51,80
Kadın	Kişi	32	67
	Oran	%53,30	%48,20
Toplam	Kişi	60	139
	Oran	%100	%100

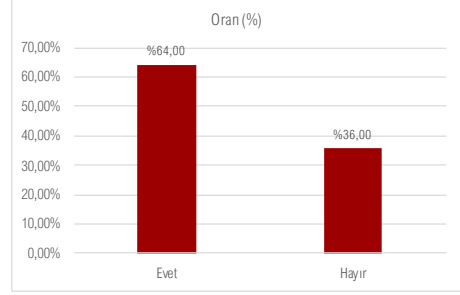

11 - Pandemi sürecinde iş yükünüz arttı mı?

Katılımcıların %64'ü iş yükünün salgın ile beraber arttığını söylerken %36'sı artmadığını ifade etmiştir. İş yükünün arttığını söyleyenlerin %45,30'unu erkekler, %54,70'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 11: Pandemi sürecinde iş yükünüz arttı mı?

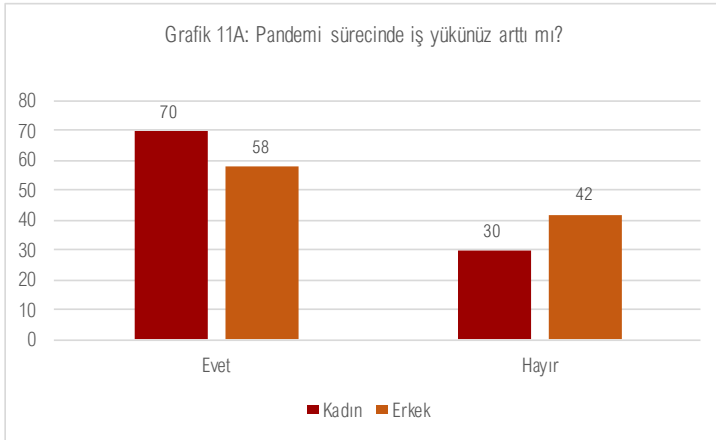
	Kişi	Oran (%)
Evet	128	64
Hayır	72	36
Toplam	200	100

Grafik 11: Pandemi sürecinde iş yükünüz arttı mı?

Tablo 11A. Pandemi sürecinde iş yükünüz arttı mı?

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	58	42
	Oran	%45,30	%58,30
Kadın	Kişi	70	30
	Oran	%54,70	%41,70
Toplam	Kişi	128	72
	Oran	%100	%100

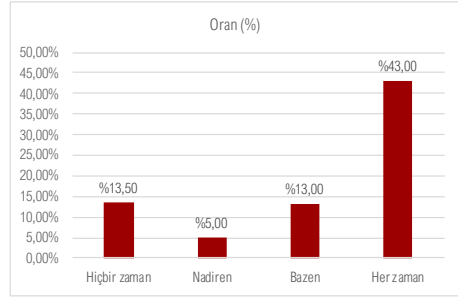

12 - Pandemi sürecinde artan iş yükünün sizde fiziksel ve ruhsal baskı oluşturduğunu düşünüyor musunuz?

Bu soruya bir önceki "Pandemi sürecinde iş yükünüz arttı mı?" evet cevabı veren 128 kişiye 21 kişi daha eklenmiş ve toplam 149 kişi yanıt vermiştir. Artan iş yükünün hiçbir zaman fiziksel ve ruhsal baskı oluşturmadığını %13,5'luk grup ifade ederken, nadiren baskı oluşturduğunu %5'i ifade etmiştir. Bazen diyenlerin oranı %13 iken her zaman fiziksel ve ruhsal baskı oluşturduğunu söyleyenlerin oranı %43'tür. Artan iş yükünün fiziksel ve ruhsal baskı oluşturmadığını söyleyenlerin %66,70'ini erkekler, %33,30'unu kadınlar oluştururken, her zaman ruhsal ve fiziksel baskı oluşturduğunu söyleyenlerin ise %68,60'ını kadınlar %31,40'ını erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 12: Pandemi sürecinde artan iş yükünün sizde fiziksel ve ruhsal baskı oluşturduğunu düşünüyor musunuz?

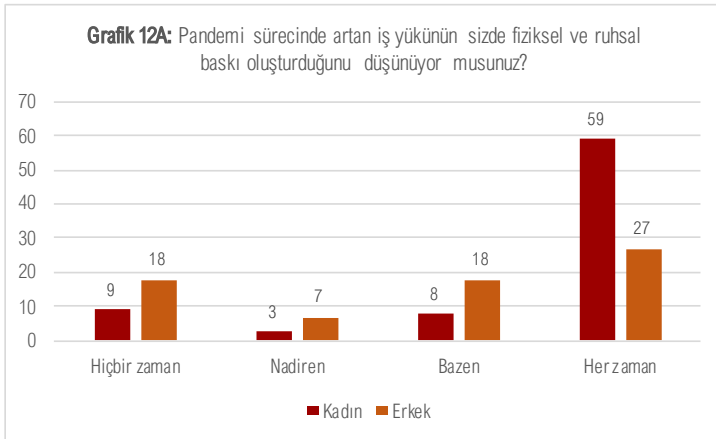
	Kişi	Oran (%)
Hiçbir zaman	27	13,5
Nadiren	10	5
Bazen	26	13
Her zaman	86	43
Toplam	149	74.5

Grafik 12: Pandemi sürecinde artan iş yükünün sizde fiziksel ve ruhsal baskı oluşturduğunu düşünüyor musunuz?

Tablo 12A: Pandemi sürecinde artan iş yükünün sizde fiziksel ve ruhsal baskı oluşturduğunu düşünüyor musunuz?

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Her zaman
Erkek	Kişi	18	7	18	27
	Oran	%66,70	%70	%69,20	%31,40
Kadın	Kişi	9	3	8	59
	Oran	%33,30	%30	%30,80	%68,60
Toplam	Kişi	27	10	26	86
	Oran	%100	%100	%100	%100

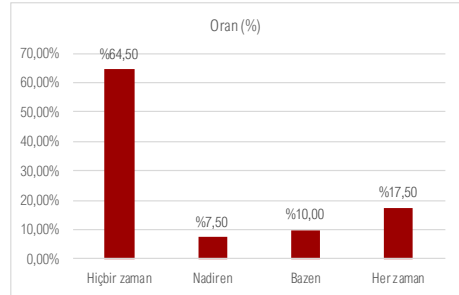
13 - Pandemi sürecinde işten ayrılmayı istifa etmeyi düşündünüz mü?

Katılımcıların %64,5'i pandemi sürecinde istifa etmeyi hiçbir zaman düşünmediğini söylerken, %17,5'i her zaman, %10'u bazen %7,5'i de nadiren istifa etmeyi düşündüğünü belirtmiştir. Bu soruya bir katılımcı yanıt vermemiştir.

Her zaman istifa etmeyi düşünenlerin %65,70'ini kadınlar oluştururken %34,30'unu da erkekler oluşturmaktadır. Nadiren istifa etmeyi düşünenlerin %66,70'ini erkekler, %33,30'unu kadınlar oluşturmaktadır. Hiçbir zaman ve bazen diyen katılımcılarda kadın ve erkek teknisyenler arasında küçük farklar bulunmaktadır.

Tablo 13. Pandemi sürecinde işten ayrılmayı/istifa etmeyi düşündünüz mü?

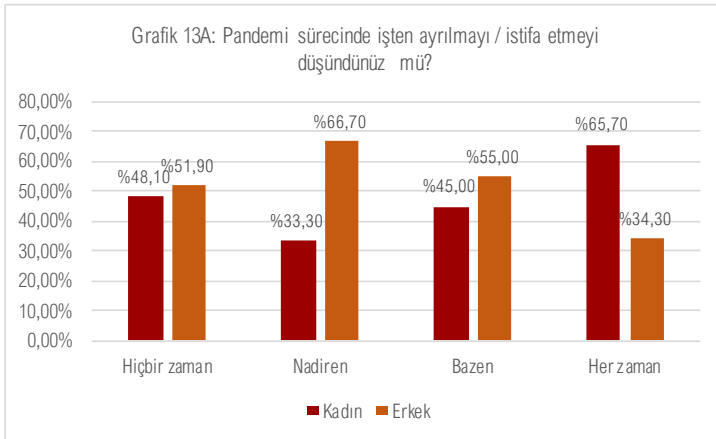
	Kişi	Oran (%)
Hiçbir zaman	129	64,5
Nadiren	15	7,5
Bazen	20	10
Her zaman	35	17,5
Toplam	199	99,5

Grafik 13: Pandemi sürecinde işten ayrılmayı/istifa etmeyi düşündünüz mü?

Tablo 13A: Pandemi sürecinde işten ayrılmayı/istifa etmeyi düşündünüz mü?

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	58	42
	Oran	%45,30	%58,30
Kadın	Kişi	70	30
	Oran	%54,70	%41,70
Toplam	Kişi	128	72
	Oran	%100	%100

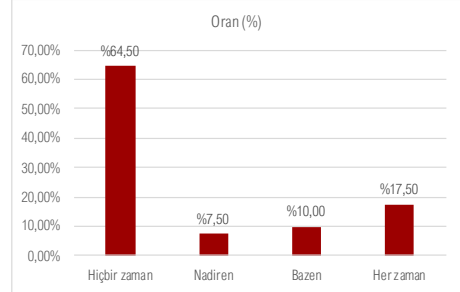

14 - Pandemi sürecinde ücretsiz izne ayrılmak zorunda kaldınız mı?

Katılımcıların %94'ü salgın döneminde ücretsiz izne ayrılmak zorunda kalmadığını belirtmiştir. %6'sı ise ücretsiz izne ayrılmak zorunda kaldığını ifade etmiştir. İzne ayrılmak zorunda kalan 12 katılımcının %25'ini erkek, %75'ini kadın teknisyenler oluşturmaktadır.

Tablo 14: Pandemi sürecinde ücretsiz izne ayrılmak zorunda kaldınız mı?

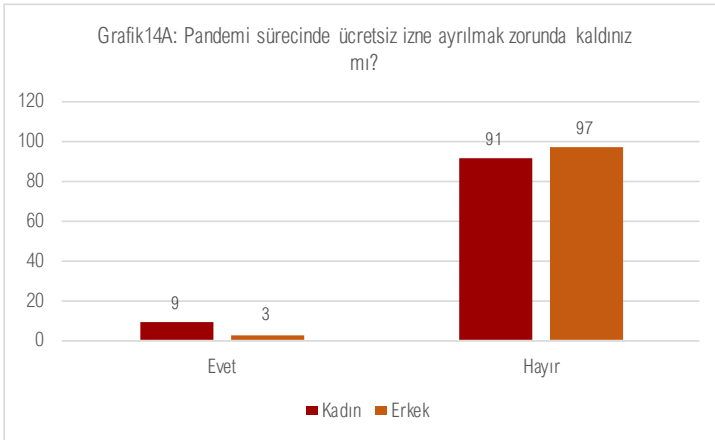
	Kişi	Oran (%)
Evet	12	6
Hayır	188	94
Toplam	200	100

Grafik 14: Pandemi sürecinde ücretsiz izne ayrılmak zorunda kaldınız mı?

Tablo 14A: Pandemi sürecinde ücretsiz izne ayrılmak zorunda kaldınız mı ?

		Evet	Hayır
Erkek	Kişi	3	97
	Oran	%3	%97
Kadın	Kişi	9	91
	Oran	%9	%91
Toplam	Kişi	12	188
	Oran	%100	%100

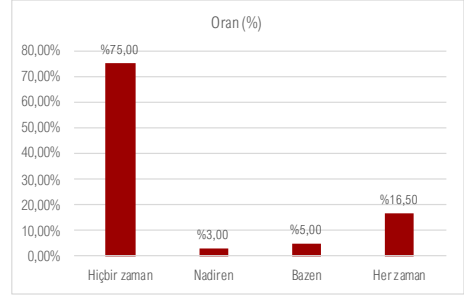

15 - Pandemi sürecinde maaş ve hak ediş ödemeleri ile ilgili sorun yaşadınız mı?

Katılımcıların %75'i hiçbir zaman sorun yaşamadığını söylemiştir. %6'sı nadiren ödemelerle ilgili sorun yaşadığını, %5'i bazen, %16,5'i ise her zaman problem yaşadığını belirtmiştir. Yani çalışanların %25'i ödeme ve hak edişlerle ilgili problem yaşadığını ifade etmiştir. Bazı çalışanların %60'ını, nadiren sorun yaşayanların %83,30'unu erkekler oluştururken, her zaman sorun yaşayanların %36,40'ını kadınlar, %63,60'ını erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 15: Pandemi döneminde maaş ve hak ediş ödemeleri ile ilgili sorun yaşadınız mı?

	Kişi	Oran (%)
Hiçbir zaman	150	75
Nadiren	6	3
Bazen	10	5
Her zaman	33	16,5
Toplam	199	99,5

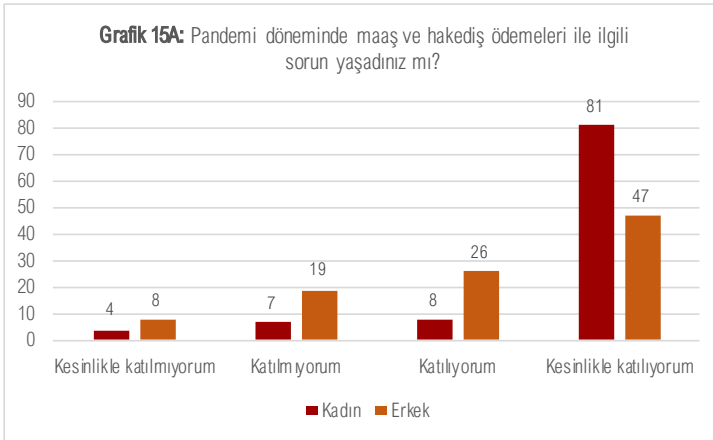

Grafik 15: "Pandemi döneminde maaş ve hak ediş ödemeleri ile ilgili sorun yaşadınız mı?"

Tablo 15A: Pandemi döneminde maaş ve hak ediş ödemeleri ile ilgili sorun yaşadınız mı?

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Her zaman
Erkek	Kişi	77	5	6	12
	Oran	%51,30	%83,30	%60	%36,40
Kadın	Kişi	73	1	4	21
	Oran	%48,70	%16,70	%40	%63,60
Toplam	Kişi	150	6	10	33
	Oran	%100	%100	%100	%100

Grafik 15A: Pandemi döneminde maaş ve hak ediş ödemeleri ile ilgili sorun yaşadınız mı?

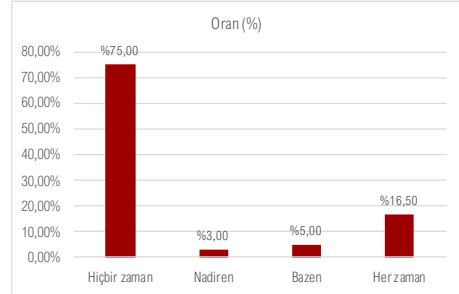

16 - “Pandemi sürecinde ailem ve evim ile ilişkilerim zayıfladı.”

Katılımcıların %64’ü bu soruya aile ve eviyle ilişkilerinin kesinlikle zayıfladığını yanıtını vermiştir. %17’si zayıfladığını, %13’ü zayıflamadığını, %6’sı ise kesinlikle zayıflamadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %81’i salgın sürecinde ailesi ve evi ile ilişkilerinin zayıfladığını söylemiştir. Aile ve evi ile ilişkisinin kesinlikle zayıfladığını söyleyenlerin %36,70’ini erkekler, %63’ünü kadınlar oluşturmaktadır. Katılıyorum diyenlerin %76,5’ini erkekler oluşturmaktadır. Katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranı, erkek teknisyenlerde kadın teknisyenlere göre iki kattan fazladır.

Tablo 16: Pandemi sürecinde ailem ve evim ile bağlantım zayıfladı

	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle katılmıyorum	12	6
Katılmıyorum	26	13
Katılıyorum	34	17
Kesinlikle katılıyorum	128	64
Toplam	200	100

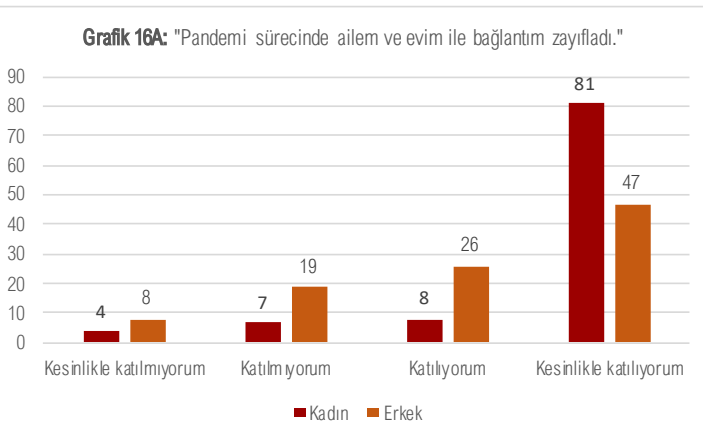

Grafik 16: Pandemi sürecinde ailem ve evim ile bağlantım zayıfladı

Tablo 16A: Pandemi sürecinde ailem ve evim ile bağlantım zayıfladı.

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Erkek	Kişi	2	13	15	70
	Kişi	8	19	26	47
Kadın	Oran	%66,70	%73,10	%76,50	%36,70
	Kişi	4	7	8	81
	Oran	%33,30	%26,90	%23,50	%63,30
Toplam	Kişi	12	26	34	128
	Oran	%100	%100	%100	%100

Grafik 16A: "Pandemi sürecinde ailem ve evim ile bağlantım zayıfladı."

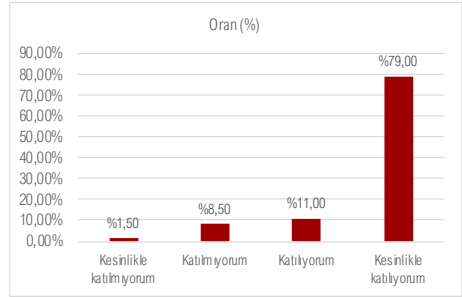

17 - “Pandemi sürecinde arkadaşlarım, komşularım ve yakın çevrem ile iletişim kurarken sosyal yaşamımda sorun yaşadım.”

Katılımcıların %79'u soruya verdikleri yanıtta kesinlikle sorun yaşadım derken, %11'i sorun yaşadığını, %8,5'i sorun yaşamadığını, %1,5'i ise kesinlikle sorun yaşamadığını söylemiştir. Sorun yaşadığını söyleyenler, tüm katılımcıların %90'ını oluşturmaktadır.

Tablo 17: Pandemi sürecinde arkadaşlarım, komşularım ve yakın çevrem ile iletişim kurarken sosyal yaşamımda sorun yaşadım.

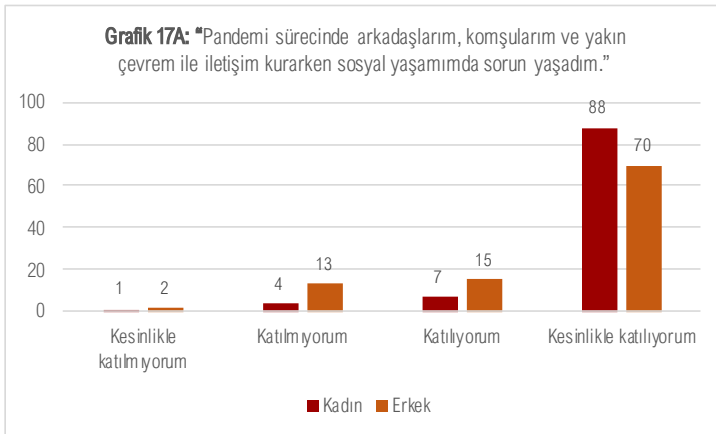
	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle katılmıyorum	3	1,5
Katılmıyorum	17	8,5
Katılıyorum	22	11,0
Kesinlikle katılıyorum	158	7,0
Toplam	200	100

Grafik 17: “Pandemi sürecinde arkadaşlarım, komşularım ve yakın çevrem ile iletişim kurarken sosyal yaşamımda sorun yaşadım.”

Tablo 17A: Pandemi sürecinde arkadaşlarım, komşularım ve yakın çevrem ile iletişim kurarken sosyal yaşamımda sorun yaşadım.

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Her zaman
Erkek	Kişi	77	5	6	12
	Oran	%51,30	%83,30	%60	%36,40
Kadın	Kişi	73	1	4	21
	Oran	%48,70	%16,70	%40	%63,60
Toplam	Kişi	150	6	10	33
	Oran	%100	%100	%100	%100

18 - COVID-19 hastalığı kimler için meslek hastalığı olarak kabul edilmelidir sorusuna;

Eczane teknisyenleri ve risk altındaki tüm sağlık çalışanları için COVID-19'un meslek hastalığı olarak kabul edilmesi 200 katılımcıdan 197'si tarafından dile getirilmiştir. 2 katılımcı ise COVID-19'un salgın sürecinde çalışmak zorunda olan tüm çalışanlar için de meslek hastalığı olarak kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

19 - Katılımcılardan eklemek istedikleri başka önerileri varsa eklemeleri istendiğinde aşağıdaki öneriler gelmiştir;

Ankete katılan eczane teknisyenleri bu açık uçlu soruya kendileri bakımından önerilerini yazmışlardır. Genel itibariyle önerilerin belli başlıklar altında toplandığı gözlemlenmektedir.

Eczane teknisyenlerinin en fazla vurgu yaptıkları konulardan biri maddi destekler ve haklar olmuştur. Salgın sürecinde sürekli sahada olan, bulaş riski ile karşı karşıya kalan eczane teknisyenlerinin emeklerinin yeterince görünür olmadığından ve bu nedenle de karşılığını tam olarak alamadıklarından bahsediyorlar. Birçok eczane teknisyeni COVID-19 salgınından en çok eczane teknisyenlerinin etkilendiğini, sürekli temas halinde olduklarını belirtiyorlar. Hatta eczacılar hastalar ile ilgilenmiyor doğrudan ilgilenmediklerini, asıl temasta olanların teknisyenler olduğunu ifade eden çok sayıda katılımcı bulunuyor.

Talepler arasında eczane teknisyenleri de dahil olmak üzere diğer sağlık emekçilerini de kapsayacak biçimde ödül verilmesi ya da erken emeklilik hakkı tanınması geliyor. Ayrıca hak ediş ve ek ödemelerin devlet tarafından ödenmesi de öneriler arasında. Eczane teknisyenlerinin emeklerinin yeterince görünür olmamasının bir başka tezahürünün de yaşamını yitiren eczane teknisyenlerinin dahi yeterince görünür olmaması, medyada yer bulamaması olduğu belirtiliyor. Öyle ki eczacı odaları ve Türk Eczacılar Birliği eczacılar için sağladığı özlük hakkını vefat eden eczane teknisyenlerine sağlamıyorlar.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Eczane teknisyeni 200 kişi ile yapılan anketler, medyada çıkan haberler ve yaptığımız araştırmalar COVID-19 sürecinde sağlık çalışanı eczane teknisyenlerinin hem psikolojik hem de sosyal olarak derinden ve olumsuz bir şekilde etkilendikleri göstermiştir.

Yapılan anket ve görüşmelerde, eczane teknisyenlerinin %82,5'i salgın sürecinin doğru yürütülmediğini ifade etmiştir. Alınan önlemleri yetersiz bulan eczane teknisyenlerinin oranı da %70'in üzerindedir.

Katılımcıların çalışma ortamı olan eczanelerde kendilerini güvende hissedenerle hissetmeyenlerin oranı ise yarı yarıyadır. Çalışma ortamının sağlık gözetimi yapılması ILO 161 Nolu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme'de işveren sorumluluklarını tanımlayan Madde 5'de detaylı olarak yer almaktadır. Bu maddeye göre işveren "istihdam ettiği işçilerin sağlık ve güvenliği için sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla ve işçilerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda katılımının gerekliliği göz önüne alınarak, iş sağlığı hizmetleri, işletmedeki iş risklerine uygun ve yeterli olacak şekilde aşağıdaki görevleri kapsayacaktır" denilmiştir. Bu görevler arasında

- İşyerlerinde sağlığa zararlı risklerin tanımlanması ve değerlendirilmesi
- İş ile ilişkisi bakımından, işçilerin sağlığının gözetimi

de yer almaktadır.

Sağlık gözetimine ilişkin süre ve yapılacak gözetimin neleri kapsayacağı, sağlık risklerinin tanımlanmasının ardından her işyerinde kendi risklerine özgü olacak şekilde belirlenir. Örneğin tozlu bir çalışma ortamında buna ilişkin solunum fonksiyon testleri, akciğer grafisi gibi sağlık taramaları yapılır. Çalışma ortamında gürültü ya da başka sağlık riski oluşturabilecek tehlikeler de varsa ek taramalar yapılır. Yine maruz kalma sürelerine ve işyeri hekiminin tavsiyesine uygun olarak test periyotları da değişebilir.

COVID-19 salgını ile birlikte maruz kalma riskinin yüksek olduğu çalışma alanlarında yapılması gereken en önemli risk kontrol tedbirlerinden birisi de çalışanlara düzenli COVID-19 tanı testleri yaptırmalarıdır. Yapılan araştırmada katılımcıların %92,5'i hiç test yaptırmadığını ifade etmiştir. Başka türlü söyleyecek olursak 200 katılımcıdan sadece 15 kişiye test yapıldığı tespit edilmiştir. Düzenli test yaptırdığını söyleyen %7,5 oranındaki katılımcıdan 9 kişi ayda bir, 4 kişi ayda 2, 1 kişi 2 ayda bir, 1 kişi ise 10 günde bir aralıklarla test yapıldığını söylemiştir.

Yapılan çalışmada Diyarbakır'da araştırmaya katılan eczane teknisyenlerinin yaklaşık dörtte biri yani %24,5'i COVID-19 hastalığına yakalandığını ifade etmiştir. Pandemi döneminde, Sosyo-Politik Saha Araştırma Merkezi'nin Diyarbakır'da görev yapan 203 sağlık çalışanı ile yaptığı ve 26 Ağustos 2020 tarihinde yayınladığı çalışmasında ise sağlık çalışanlarının %17'sinin enfekte olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma ile sağlık çalışanları arasında eczane teknisyenlerinin yüksek risk grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Hastalığa yakalanan teknisyenlerin yarısı kadın yarısı erkek teknisyenlerden oluşmaktadır. COVID-19 hastalığına yakalanan teknisyenlerin %60'ından fazlası hastalığa bağlı olarak fiziksel ve ruhsal olarak da zarar gördüğünü belirtmiştir. Hastalık geçiren kadın teknisyenler erkek teknisyenlerden sayıca iki kat daha fazla fiziksel ve ruhsal hasar gördüğünü söylemektedir.

Üstelik COVID-19 hastalığına yakalanmasına ya da temaslı olmasına rağmen çalıştırıldığını bildiren teknisyenler de olmuştur.

Araştırma, katılımcıların %75'inin koruyucu ekipmana ücretsiz ulaşamadığını ortaya koymuştur. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre TEB 11. Bölge Diyarbakır Eczacı Odası sadece bir defa maske, eldiven, dezenfektan, siperlik ve tulum desteğinde bulunmuştur. Bilindiği üzere İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, işverene çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlama yükümlülüğü vermektedir. Bu çerçevede "mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar" denilmektedir.¹²

İşveren, iş için kullanılması zorunlu araç gerecin yanında kullanılacak kişisel koruyucu donanımların sağlanmasından da yükümlüdür. Bu ekipmanları çalışanlara ücretsiz olarak temin etmek ve işlevini yitirmesi durumunda yenilemek yine işverenin sorumlulukları arasında bulunmaktadır. Fakat yapılan araştırma göstermektedir ki COVID-19 hastalığının bulaşmasını engellemek için kullanılması gereken maske, siperlik, eldiven, dezenfektan gibi kişisel koruyucu donanımlar çalışanlara tedarik edilmemiştir.

Kişisel koruyucu donanıma ulaştığını ifade eden katılımcılar ise en çok maske ve dezenfektana ulaştığını bildirmiştir. Ücretsiz ulaşılan koruyucu ekipmanlardan maske ve dezenfektana kadınların daha rahat erişebildikleri bulgularımız arasında yer alıyor. Daha nitelikli koruyuculardan, tulum, siperlik ve eldivene ise daha çok erkek teknisyenlerin erişebildiği görülmüştür.

Eczane teknisyenlerine kendilerini güvende hissetmeleri için neler yapılması gerektiği sorulduğunda verdikleri yanıtların risk yönetimine uygun cevaplar olduğu görülmektedir. Risk yönetimi, tehlikenin ortadan kaldırılması veya daha az tehlikeli olan yöntemin kullanılması, bu yapılamaz ise çalışanın tehlikeden uzaklaştırılması, bu olmaz ise, tehlikenin izole edilmesi ve en son yöntem olarak da kişisel koruyucu donanımlar kullanılarak çalışanın korunması şeklinde ifade edilebilir. Katılımcılar tarafından daha güvende hissedebilmeleri için 2-3 hafta tam kapanma, COVID-19 hastalarının eczaneye gelmemesi, mesafe kurallarına uyulması, hijyen kurallarına uyulması, vardiyalı çalışma, tedbirlerin artırılması, evden çalışma yapılması gibi öneriler gelmiştir.

Salgın ile birlikte tüm sağlık çalışanlarında olduğu gibi eczane teknisyenlerinde de iş yükünün arttığı gözlenmiştir. Katılımcıların %64'ü iş yükünün bu dönemde arttığını söylerken %36'sı artmadığını ifade etmiştir. İş yükünün arttığını söyleyenlerin %45,30'unu erkekler, %54,70'ini kadınlar oluşturmaktadır. Salgın ile artan iş yükü ise çalışanlar üzerinde hem fiziksel hem de ruhsal baskı oluşturmuştur. Salgın süreci ve artan iş yükünün her zaman fiziksel ve ruhsal baskı oluşturduğunu söyleyenlerin %68,60'ını kadınlar, %31,40'ını erkekler oluşturmaktadır.

Artan iş yükü, fiziksel ve ruhsal baskı nedenleriyle eczane teknisyenlerinin işi bırakmayı düşünüp düşünmedikleri de araştırılmıştır. Araştırmada katılımcıların %64,5'i salgın sürecinde istifa etmeyi hiçbir zaman düşünmediğini söylerken, %17,5'i her zaman, %10'u bazen %7,5'i de nadiren istifa etmeyi düşündüğünü belirtmiştir. İstifa etmeyi düşünenlerde kadınların sayısı erkeklerin iki katı kadar olduğu gözlemlenmiştir. Anket sorularına verilen yanıtlar bu şekilde ortaya çıkmasına karşın çalışanların işverenin anketten haberdar olacağı veya verdiği yanıtlardan haberdar olacağı kaygısı ile istifa etmeyi düşünmediklerini söyledikleri gözlemlenmiştir. İzleme çalışmasına katılım sağlayan eczane teknisyenlerinin işsizlik korkusunun, hastalığa yakalanma korkusundan daha fazla olduğu, çalışma koşullarının

uygunsuz olmasına rağmen çalışmak zorunda kaldıkları sözlü ifadelerinden ve verdikleri çelişkili yanıtlardan anlaşılmaktadır.

Salgın döneminde katılımcıların çok büyük bir kısmı ücretsiz izne ayrılmak zorunda kalmadığını ifade ederken yalnızca %6'sı ücretsiz izne gönderildiğini ifade etmiştir. Ücretsiz izne gönderilenlerin ise büyük çoğunluğunu kadın teknisyenler oluşturmaktadır. İzne ayrılmak zorunda kalan 12 katılımcının %25'i erkek ve %75'i kadın teknisyenlerdir.

Ücret ödemeleri ile ilgili kısmen, bazen ya da sürekli sorun yaşadığını ifade eden eczane teknisyenlerinin oranını ise %25 olarak tespit etmiş bulunuyoruz. Ücret ödemeleri konusunda sürekli sorun yaşayanlarda kadın teknisyenlerin oranı yine erkek teknisyenlerin oranının yaklaşık iki katına ulaşmaktadır.

Salgın sürecinde hem evi ve ailesi ile hem de arkadaş, komşu ve yakın çevresi ile ilişkilerinin zayıfladığını söyleyenlerin oranı %80'ler civarındadır. Bu da sağlık çalışanlarının yaşadığı en önemli sorunlardan birisini oluşturmaktadır. Taşıyıcı olma riski nedeni ile hemen bütün sağlık çalışanları sosyal yönden kendilerini baskı altında hissetmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün, "sağlık; sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruhça ve sosyal yönden tam iyilik halidir" tanımındaki sağlık koşullarının eczane teknisyenleri için sağlanamadığı anlaşılmaktadır. COVID-19 salgının getirdiği fiziksel ve ruhsal yüklerle ek olarak sosyal yönden de iyilik halinin sürdürülemediği görülmektedir. Hem işsizlik korkusu ve ödemelerdeki düzensizlikler hem de kendi sosyal çevrelerinde zayıflayan ilişkiler "sosyal yönden iyilik hali"nin koşullarını ortadan kaldırmaktadır.

COVID-19'un tüm sağlık çalışanları için meslek hastalığı olarak kabul edilmesi tüm katılımcıların ortak talebidir. Bunun dışında eczane teknisyenleri, hak ediş ve ek ödemelerin devlet tarafından ödenmesini, sağlık çalışanları için ödül olması gerektiğini ve erken emeklilik hakkı tanınmasını, eczane teknisyenlerine ek ödeme yapılmasını, eczane teknisyenlerinin emeklerinin ve karşılaştıkları sıkıntıların görünür hale gelmesini, önlemlerin artırılmasını talep etmektedirler.

Yine çalışma göstermiştir ki Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımladığı "işçilerin ve yöneticilerin, bütün işçilerin sağlık, güvenlik ve iyilik halini ve işyerinin sürdürülebilirliğini tanımlanmış gereksinimlere dayanan sağlıklı işyerleri", eczane teknisyenleri için oluşturulamamıştır.

Çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlamak üzere işverenin de sorumluluklarını tanımlayan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve Uluslararası Çalışma Örgütü ILO 161 Nolu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşmesi yükümlülüklerinin de yerine getirilmediği görülmüştür.

ÖNERİLER

Genel olarak sağlık emekçileri ve özel olarak da eczane teknisyenlerinin içinde bulunduğu koşulların iyileştirilmesi, maruz kaldıkları hak ihlallerinin ortadan kaldırılması ve mağduriyetlerine yönelik giderim mekanizmalarının oluşturulması için bir dizi tedbirin alınması gerekmektedir. Elbette bu alanda yapılabilecekler aşağıda sıraladığımız önerilerle sınırlı değildir. Farklı uzmanlık alanlarından ve farklı mesleklerden kişilerin bir araya gelerek, daha geniş katılımlı süreçler işletilerek kapsayıcı başka öneriler de gündeme getirilebilir.

Diyarbakır Eczane Teknisyenleri Derneği olarak bu çalışma ile eczane teknisyeni meslektaşlarımızın Diyarbakır'da karşılaştıkları sorunlar ile hak ihlallerini tespit etmeye ve bunların ortadan kaldırılmasına yönelik öneriler sunmaya çalıştık.

Bu bağlamda salgın yönetiminin iyileştirilmesinden başlayarak eczane teknisyenleri için aşağıdaki çalışmalar yapılmalıdır:

- I. Salgın dönemi ve diğer tüm acil durumlar için gerekli ekipman, araç ve gereçler sağlık sektöründe çalışan tüm bireyler için ücretsiz ve düzenli olarak tedarik edilmeli.**
- II. Salgın dönemindeki ağır çalışma koşulları ve özverili çalışmalar göz önüne alınarak ayırım yapılmaksızın tüm sağlık çalışanlarına ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ek ödeme desteği sağlanmalı.**
- III. COVID-19 testleri yaygınlaştırılıp eczane teknisyenlerine düzenli olarak yapılması zorunlu hale getirilmeli.**
- IV. Çalışma alanları düzenli olarak denetlenmeli ve ortamın koruyuculuğunun artırılmasına yönelik önlemler alınmalı.**
- V. Salgın döneminde ilgili kurumlarca oluşturulan politikalara ayırım yapılmaksızın tüm sağlık çalışanları dahil edilmeli.**
- VI. COVID-19 hastalığı, eczane teknisyenleri de dahil tüm sağlık çalışanları için meslek hastalığı olarak kabul edilmeli.**
- VII. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve Uluslararası Çalışma Örgütü ILO 161 Nolu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşmesi yükümlülükleri yerine getirilmeli.**
- VIII. Hem Diyarbakır özelinde hem de tüm ülkede eczane teknisyenlerinin yaşam ve sağlık hakkına yönelik ihlaller ortadan kaldırılmalıdır.**
- IX. Toplumsal cinsiyet bakımından eşit çalışma koşulları yaratılmalı, eşit işe eşit ücret verilmesi için gerekli önlemler alınmalı, fırsat eşitliği için koşullar yaratılmalı.**
- X. Kadın eczane teknisyenlerin daha ağır koşullarda çalışmalarının, fiziksel ve ruhsal olarak daha fazla baskıya maruz kalmalarının önünü alacak önlemler alınmalı.**
- XI. Kayıt dışı çalışan, asgari ücret altında ücretlerle çalışan, izin, fazla mesai gibi haklarını kullanamayan eczane teknisyenleri için çalışma yapılmalı ve koşulların en az yasalarca belirlenen seviyeye çekilmesi sağlanmalı.**

EK I: ANKET SORULARI

Yaşınız

Cinsiyetiniz

Lütfen çalıştığınız ilçeyi işaretleyiniz:

Bağlar

Kayapınar

Yenişehir

Sur

1. Pandemi sürecinin doğru ve sağlıklı yönetildiğini düşünüyor musunuz?

Evet

Hayır

2. Salgının kontrol altına alınması için izlenen yol ve alınan önlemleri yeterli buluyor musunuz?

Çok yetersiz

Yetersiz

Kısmen yeterli

Yeterli

3. Çalıştığınız eczanede kendinizi güvende hissediyor musunuz?

Evet

Hayır

3.1. Çalıştığınız alanda kendinizi güvende hissetmeniz için hangi ek tedbirlerin alınmasını önerirsiniz?

2-3 hafta tam kapanma

COVID-19 pozitif hastalar eczaneye gelmemeli

Mesafe kurallarına uyulmalı

Hijyen kurallarına uyulmalı

Evden çalışma yürütülmeli

Tedbirler artırılmalı

Vardiyalı çalışma olmalı

Diğer – Belirtiniz:

4. Pandemi döneminde koruyucu ekipmanlara ücretsiz ulaşabildiniz mi?

Evet

Hayır

4.1. Evet ise hangi ekipmanlara ulaşabildiniz?

Maske

Dezenfektan

Eldiven

Siperlik

Tulum

Diğer – Belirtiniz:

5. Çalıştığınız eczanede teknisyenler için düzenli COVID-19 testi yapılıyor mu?

Evet

Hayır

5.1. Evet ise hangi aralıklarla ve kaç kere yaptırdınız sorusuna

10 günde bir

15 günde bir

Ayda bir

Ayda iki

2 ayda bir

Diğer – Belirtiniz:

6. Eczane teknisyenleri için alınan önlemlerin yeterliliğinin değerlendirilmesi istendiğinde

Çok yetersiz

Yetersiz

Kısmen yeterli

Yeterli

Çok yeterli

7. COVID-19 hastalığına yakalandınız mı?

Evet

Hayır

8. Hastalık sonrası fiziksel ve ruhsal hasar yaşadınız mı?

Evet

Hayır

9. Pandemi sürecinde COVID-19 hastalığına yakalanıp çalışmak zorunda kaldınız mı?

Evet

Hayır

10. Pandemi sürecinde yakın temaslı olduğunuz halde çalışmak zorunda kaldınız mı?

Evet

Hayır

11. Pandemi sürecinde iş yükünüz arttı mı?

Evet

Hayır

12. Pandemi sürecinde artan iş yükünün sizde fiziksel ve ruhsal baskı oluşturduğunu düşünüyor musunuz?

Hiçbir zaman

Nadiren

Bazen

Her zaman

13. Pandemi sürecinde işten ayrılmayı ya da istifa etmeyi düşündünüz mü?

Hiçbir zaman

Nadiren

Bazen

Her zaman

---

14. Pandemi sürecinde ücretsiz izne ayrılmak zorunda kaldınız mı?

Evet

Hayır

---

15. Pandemi sürecinde maaş ve hak ediş ödemeleri ile ilgili sorun yaşadınız mı?

Hiçbir zaman

Nadiren

Bazen

Her zaman

---

16. "Pandemi sürecinde ailem ve evim ile ilişkilerim zayıfladı."

Kesinlikle katılmıyorum

Katılmıyorum

Katılıyorum

Kesinlikle katılıyorum

---

17. "Pandemi sürecinde arkadaşlarım, komşularım ve yakın çevrem ile iletişim kurarken sosyal yaşamımda sorun yaşadım."

Kesinlikle katılmıyorum

Katılmıyorum

Katılıyorum

Kesinlikle katılıyorum

---

18. COVID-19 hastalığı kimler için meslek hastalığı olarak kabul edilmelidir?

---

19. Ekleme istediğiniz başka önerileriniz varsa belirtiniz:

EK II: İNTERNET MEDYASINDAN İZLENEN HABERLER

Türkiye’de Sağlık Bakanlığı’nın ilk COVID-19 vakasını açıkladığı Türkiye’de 11 Mart 2020 tarihi ile 15 Mart 2021 tarihi arasında yaptığımız internet medyası taraması ile eczane teknisyenlerini içeren haberlere aşağıda yer veriyoruz:

19 Mart 2020

Eczacılar Birliği’nden denetim isyanı! / Sözcü¹³

Türk Eczacıları Birliği Başkanı Erdoğan Çolak, eczanelerde son günlerde yapılan denetimler hakkında açıklama yaptı. Asıl denetimlerin firma ve tedarikçilere yapılması gerektiğini belirten Çolak, “Eczacılarımızın bir sağlık profesyoneli olarak zamanını, enerjisini bu tarz denetimlere harcamaya zorlanmasını doğru bulmuyoruz. Bu uygulamalardan bir an evvel vazgeçilmelidir” dedi.

Corona virüsün Türkiye’de görülmesinin ardından, fahiş fiyat uygulamalarına yönelik tedbirler ve uygulamalar hızla devam ediyor. Vatandaşlar da, yüksek fiyat uygulayan işletmeleri şikayet ederek tüketicici haklarını korumaya çalışıyor.

Türk Eczacıları Birliği Başkanı Erdoğan Çolak, kendilerine gelen denetim şikayetleri üzerine bir açıklama yaptı. Eczacıların böyle bir ortamda denetlenmesinin doğru olmadığını söyleyen Çolak, şu ifadeleri kullandı:

- Tüm dünya ile birlikte ülke olarak olağanüstü dönemlerden geçiyoruz. COVID-19 ile mücadelede herkes üzerine düşeni yapmakta, bu mücadele topyekûn bir şekilde devam ettirilmektedir ve böylesi bir ortamda eczanelerimize denetimler yapılmakta, bu doğrultuda cezalar kesilmektedir.
- Bunu asla kabul etmiyoruz. Denetim yapılması gereken yerler eczaneler değildir. Asıl denetlenmesi gereken yerler, üretici firmalar ve tedarikçilerdir.

29 Mart 2020

İstanbul’da 4 eczacı ve 10 eczane çalışanında koronavirüs çıktı / Sol Haber¹⁴

İstanbul Eczacı Odası Başkanı Cenap Sarıalioğlu, İstanbul’da 4 eczacıda ve 10 eczane çalışanında koronavirüs teşhis edildiğini söyledi. Sarıalioğlu, eczanelere Kovid-19 teşhisli yatan hasta reçetelerinin geldiğini, bunun da yoğun bakım yataklarının dolu olduğunu gösterdiğini söyledi.

Eczanelere gelen hastaların çoğunluğunun Kovid-19 tanısı konmuş yatan hasta reçeteleriyle gelen hastalar olduğunu belirten Sarıalioğlu, bunun da kentteki hastanelerde yoğun bakım yataklarının dolduğunu ve tanı konan hastaların yatırılmayarak evlerine gönderildiğini gösterdiğini belirtti.

İEO Başkanı bu durumun eczanelerin salgının merkezi haline gelme riski barındırdığını belirterek Cuma gününden itibaren önlem olarak eczanelere hastaların teker teker alındığını kaydetti.

13- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/eczacilar-birliginden-denetim-isyani-5689576/>

14- <https://haber.sol.org.tr/turkiye/istanbulda-4-eczaci-ve-10-eczane-calisaninda-koronavirus-cikti-283851>

31 Mart 2020

İstanbul'da corona iddialarını yalanlayan eczanede ikinci ölüm / Sözcü Gazetesi¹⁵

İstanbul Beyoğlu'ndaki 50 yıllık Melis Eczanesi'nin sahibi İhsan Giray'ın ölümünün ardından aynı eczanede kalfa olarak çalışan Ekrem Özdemir de hayatını kaybetti. Giray'ın corona virüsü nedeniyle hayatını kaybettiği yanında çalışanların da karantinaya alındığı iddia edilmişti.

İhsan Giray'dan bir hafta sonra eczanedeki kalfanın da hayatını kaybetmesi ölümlerin corona virüsü salgını nedeniyle gerçekleştiği iddialarına neden oldu.

CHP'nin eczacı milletvekili Özgür Özel de, İhsan Giray'ın vefat ettiği gün Twitter hesabından yaptığı paylaşımında, "Corona virüsü salgınında yaşamını yitiren ilk vatandaşımız eczacı bir meslek büyüğümüz" ifadesini kullanmıştı.

Ancak İhsan Giray'ın aile bireyleri ve yakınları cenaze törenini takip eden basın mensuplarına Giray'ın coronadan öldüğü iddiasının doğru olmadığını söylemişlerdi.

10 Nisan 2020

Kocaeli'de 5 eczane karantinada! / Kocaeli Gazetesi¹⁶

Türkiye'de en fazla vaka görülen illerin başında gelen Kocaeli'de 5 eczaneye koronavirüs bulaştı.

Kocaeli'de koronavirüs eczanelere de sıçradı. Kocaeli Eczacı Odası Başkanı Bilal Arpacı haberi yayımladığı bu sözlerle duyurdu: "Eczacılarımız ve eczane çalışanları sağlık hizmetinin bir parçası olarak görev aldıkları sorumlulukları yerine getirmektedir. İlimizde ilaç hizmeti 462 eczanemiz ile verilmektedir. Koronavirüs salgını ile mücadeleye de tüm gücümüzle devam ediyoruz. Salgının ülkemizde görülmesi ile birlikte eczacılarımız bulaşmanın önüne geçecek önlemleri Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan pandemi tedbirlerine uygun olarak almışlardır. Hastalığın nedeni olan virüs çok kolay bulaşmaktadır. Eczacı ve eczane çalışanlarımız verdiğimiz hizmet nedeniyle büyük risk altındadır.

Şu anda iki eczacımız ve iki eczane çalışanımızın test sonuçları pozitif gelmiştir. Burada çalışan meslektaş ve çalışanlarımız ile yakın temaslı olduğunu tespit ettiğimiz diğer üç eczanemiz de tedbir amaçlı olarak kapalı tutulmaktadır. İlgili karantina süresi dolduktan ve gerekli testlerde negatif olduğu doğrulanan, eczacı ve eczane çalışanlarımız sizlere hizmet vermeye devam edeceklerdir. Tedbir amaçlı kapalı tutulan eczanelerimiz yetkili birimlerce dezenfekte edilerek hizmete açılmaktadır.

9 Mayıs 2020

İzin belgesi olmayan eczacı kalfalarına ceza / HaberTürk¹⁷

Koronavirüsle mücadele kapsamında uygulanan sokağa çıkma kısıtlaması nedeniyle yapılan denetimlerde eczacı kalfası olduğunu söyleyen 2 kişiye yanlarında çalışma izin belgesi olmadığı için ceza uygulandı. Ceza kesilen kişilerden biri ise "Biz sağlıkçımız ağabey ben 27 yıldır eczacı kalfasıyım, yalan borcumuz yok ki, bugün de nöbetçiyiz" diyerek tepki gösterdi.

Görevli polis memuru yanında belgesi olmayan vatandaşlara, "Çalışma belgeni yanında polis, göndermeleri lazımdı onun takibini biz yapamıyoruz. Çalışma belgeniz olmadığı için sokağa çıkma yasağından size işlem uygulayacağım. Kanıtlayamadığınız için cezanın iptal durumu olacaktır sıkıntı yaşamazsınız" dedi.

15- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/corona-virusu-iddialari-yalanlayan-eczanede-ikinci-olum-5704403/>

16- <https://www.kocaeligazetesi.com.tr/haber/4148935/kocaelide-5-eczane-karantinada>

17- <https://www.haberturk.com/izin-belgesi-olmayan-eczaci-kalfalarina-ceza-yalan-borcumuz-yok-ki-bugun-de-nobetciyiz-haberler-2673270>

14 Mayıs 2020

İstanbul Eczacı Odası: 70 eczane çalışanı korona pozitif / Deutsche Welle - Türkçe¹⁸

14 Mayıs Eczacılık Gününde konuşan İstanbul Eczacı Odası Başkanı Sarılioğlu, İstanbul'da eczacı ve eczane çalışanlarından 70 kişinin koronavirüse yakalandığını, Türkiye genelinde 6 can kaybı olduğunu bildirdi.

İstanbul Eczacı Odası Başkanı Cenap Sarılioğlu, İstanbul'da 30 eczacı ve 40 eczane çalışanının koronavirüs testinin pozitif çıktığını söyledi.

14 Mayıs Eczacılık Günü vesilesiyle açıklamalarda bulunan Sarılioğlu, "Bize bildirilen vakaları biliyoruz. İstanbul için 30 eczacı, 40 eczane çalışanının korona pozitif bilgileri iletildi. Şu anda aralarında hayatı tehlikesi olan yok. Bir kısmı evlerinde karantina altında" diye konuştu.

Sarılioğlu, Türkiye genelinde 5 eczacı ve 1 eczane çalışanının da virüs nedeniyle hayatını kaybettiğini kaydetti.

Sarılioğlu, "İlk günlerde çok kaotik bir ortam vardı. Hayatını kaybeden ilk meslektaşımızın yaşı da bayağı ileriydi, kronik hastalıkları vardı. Biz de ölüm sebebini bilemedik. Aile de sessizliğini korudu. Daha sonraki süreçte koronadan vefat ettiği ortaya çıktı. Eczane şu anda kapalı. İlerleyen günlerde varisleri eczanenin açılıp açılmayacağına karar verecek" diye konuştu.

Sosyal mesafe kuralları gereğince bu yıl Eczacılık Günü etkinliklerini yalnızca internet üzerinden düzenleyeceklerini kaydeden Sarılioğlu, "Bu yıl eczacılık günümüz biraz buruk. Olağanüstü bir süreçten geçiyoruz ve maalesef can kayıplarımız var" diye konuştu.

54

20 Ağustos 2020

Diyarbakır' da bir eczane teknikeri korona virüsten hayatını kaybetti / HaberTurk¹⁹

Diyarbakır'da korona virüse karşı verilen sağlık mücadelesinde 36 yaşındaki eczane teknikeri Rıdvan Dolan hayatını kaybetti.

Diyarbakır'da bir eczanede 15 yıllık eczane teknikeri olarak çalışan 36 yaşındaki Rıdvan Dolan, yakalandığı korona virüs hastalığı (COVID19) nedeniyle hayatını kaybetti. Hayatını kaybeden Eczane Teknikeri Rıdvan Dolan için Diyarbakır Eczacı Teknisyenleri tarafından yazılı açıklama yapıldı. Pandemi sürecinde mücadelenin en önünde yer alan eczacılar ve sağlık çalışanlarının olduğu belirtilen açıklamada şu ifadeler yer verildi:

Pandemi sürecinde eczacılar ve çalışanları gerek maske dağıtımında gerekse de ilaç danışmanlığında salgına karşı verilen mücadelenin en önünde oldular. Pandemiye ilk kaybımız da bir eczacıydı. Bu dönemde birçok sağlık çalışanı ve eczacı arkadaşımızı kaybettik. Salgının giderek yayılması ile eczacılar ve sağlık çalışanları çok yıprandı. Vatandaşlarımız da maske, mesafe ve hijyen kuralına uyarak bu mücadeleye destek olmalılar. Teknikerimiz Rıdvan Dolan'ın ailesi, sevenleri ve eczacılık camiasına baş sağlığı diliyoruz.

25 Ağustos 2020

Türk Eczacıları Birliği Sosyal Medyadan Sağlık Çalışanlarına Yapılan Şiddetin Görüntülerini Paylaştı / ONeDio²⁰

Görüntülerde bir vatandaşın eczane çalışanlarına tezgâhtaki ilaç kutularını savurduğu görülüyor.

Türk Eczacıları Birliği tepki çeken görüntülerle birlikte şu mesajı paylaştı:

18- <https://www.dw.com/tr/istanbul-eczaci-odasi-70-eczane-calisani-korona-pozitif/a-53439205>

19- <https://www.haberturk.com/diyarbakir-haberleri/80220619-diyarbakirda-bir-eczane-teknikeri-korona-virusten-hayatini-kaybetti>

20- <https://onedio.com/haber/turk-eczacilari-birligi-sosyal-medyadan-saglik-calisanlarina-yapilan-siddetin-goruntulerini-paylasti-914953>

Pandemi mücadelesinde eczanelerimizdeki en yakın çalışma arkadaşlarımız olan eczane çalışanlarımızdan birinin izlediğiniz görüntülerde olduğu gibi, insan olma vasıflarını kaybetmiş kişi tarafından sözlü ve fiziki şiddete maruz kalmasını kabul etmiyoruz.

Sağlıkta şiddete hiçbir sağlık çalışanını kurban vermeyeceğiz! Sağlıkta şiddetin normalleşmesine izin vermeyeceğiz. Türk Eczacıları Birliği olarak gerekli hukuki yaptırımların yerine getirilmesini talep ediyor, konunun takipçisi olacağımızı tüm kamuoyuna ilan ediyoruz.

10 Eylül 2020

Eyvah eyvah... Türk Eczacılar Birliği de isyan etti! / Yeni Çağ Gazetesi²¹

Türk Eczacıları Birliği'nin resmi Twitter hesabından yapılan açıklamada, korona virüsle mücadelede sağlıkçıların tükenme noktasına geldiği belirtildi ve 7 maddelik talep paylaşıldı.

Türkiye'de koronavirüs vakaları ve vesat sayıları hızla artarken, Türk Eczacıları Birliği'nden çok önemli bir açıklama geldi.

Kurumun resmi Twitter hesabından yapılan paylaşımlarda, sağlıkçıların tükenme noktasına geldiği bildirildi.

Hemen her gün sağlık çalışanlarının COVID-19 testlerinin pozitif çıktığını ve yaşamlarını kaybettiğini öğrenir hale geldik. Pandemi mücadelesinde bugüne dek 9 eczacımızı ve 2 eczane çalışanımızı kaybettik.

Ayrıca 7 maddelik talep sıralandı.

Yapılan paylaşımlar şöyle:

Basına ve kamuoyuna, Hemen her gün sağlık çalışanlarının COVID-19 testlerinin pozitif çıktığını ve yaşamlarını kaybettiğini öğrenir hale geldik. Pandemi mücadelesinde bugüne dek 9 eczacımızı ve 2 eczane çalışanımızı kaybettik.

Vakalar artıyor, salgın gün geçtikçe ağırlaşıyor. Bu süreç, sağlık çalışanlarının omuzundaki yükü de artırıyor. Sürecin en başından bu yana Türkiye'nin her yerindeki eczanelerimizde, gece gündüz demeden canla başla çalıştık.

Yeri geldi şiddete uğradık, yeri geldi haksız ithamlarla suçlandık, yeri geldi ailemizi aylarca görmedik. Ancak geldiğimiz noktada, en büyük yükü üstlenen sağlık çalışanlarının tükenme riski ile karşı karşıya olduğunu görüyoruz.

Tükenmek istemiyoruz, sağlık çalışanlarının ölümlerine alışmak istemiyoruz, görmezden gelinmek istemiyoruz. Sesimizin duyulmasını ve taleplerimizin karşılık bulmasını istiyoruz.

Salgın sürecinin en başından bu yana sıraladığımız talepleri yineliyoruz:

- Nasıl ki futbolculara ve siyasetçilere düzenli aralıklarla test yapılıyorsa eczacılarımızın ve eczane çalışanlarımızın da düzenli aralıklarla testten geçirilmesini talep ediyoruz.
- Eczanelerimize ve eczane çalışanlarımıza ücretsiz koruyucu ekipman sağlanması için destek bekliyoruz.
- Eczanelerimizde bulaş riski çok yüksek durumda ve kağıt reçeteler bu riskin artmasına sebep olmakta. Kağıt ortamda düzenlenen reçetelerin tamamen kaldırılarak elektronik reçete sistemine geçilmesini istiyoruz.
- İlaç Fiyat Kararnamesi'nin acilen güncellenmesini ve konu hakkındaki belirsizliğin ortadan kaldırılmasını istiyoruz.

- Bilim Kurulu'nda Türk Eczacıları Birliği'nin temsiliyetinin sağlanmasını talep ediyoruz.
  - Yerel ölçekli pandemi kurulunda eczacı odası başkanlarımızın yer almasını talep ediyoruz.
  - Salgın sürecinde bozulan eczane ekonomilerine katkı sağlanabilmesi amacıyla koruyucu tedbirlerin ve teşviklerin başlatılmasını istiyoruz.
- Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

16 Eylül 2020

Eczane teknisyeni Kovit-19'a Yenildi / Denizli Haber ²²

Geçtiğimiz Cuma günü koronavirüs belirtileri göstermesi üzerine hastaneye kaldırılan ve kovit-19 teşhisi konulan 64 yaşında ki eczane teknisyeni Yunis Çelik, tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirdi.

Denizli'de farklı eczanelerde teknisyen olarak çalışan 64 yaşındaki Yunis Çelik, koronavirüs nedeniyle yaşamını yitirdi. Geçtiğimiz Cuma günü belirti gösterdiği için hastaneye giden ve kovit-19 pozitif teşhisi konan Çelik, bugün öğlen saatlerinde tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirdi.

15 Ekim 2020

Eczane teknisyeni Hüseyin Sedir korona virüsünden öldü / GazeteDuvar ²³

İSİG Meclisi eczane teknisyeni Hüseyin Sedir'in korona virüsü nedeniyle vefat ettiğini duyurdu. Sedir, İstanbul Kadıköy'de çalışıyordu.

Eczane teknisyeni Hüseyin Sedir, korona virüsü nedeniyle vefat etti. Sedir'in vefatını İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi duyurdu. Sedir'in İstanbul'un Kadıköy ilçesine bağlı Hasanpaşa Mahallesi'nde çalıştığı belirtildi.

30 Kasım 2020

Bir günde 7 sağlık çalışanı coronadan yaşamını yitirdi / Sözcü ²⁴

Türk Tabipleri Birliği (TTB), bir günde corona virüsü nedeniyle 7 sağlık çalışanının hayatını kaybettiğini duyurdu.

Corona virüsü nedeniyle hayatını kaybeden sağlık çalışanı sayısında zirve yaşandı. 7 sağlık çalışanının bir günde corona virüsü nedeniyle yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Türk Tabipleri Birliği, COVID-19 nedeniyle hayatını kaybeden her sağlık çalışanının ardından Sağlık Bakanlığı'na yaptığı 'COVID-19 meslek hastalığı kabul edilsin' çağrısını yineledi.

Ecz. İbrahim Nizam Çileli: Manisa'da eczacıydı. Corona virüsü nedeniyle hayatını kaybetti.

Dr. Gökhan Ercan: Adana İl Sağlık Müdürlüğü'nde görev yapan Ercan 35 yaşındaydı. Antalya Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra çeşitli şehirlerde görev yapmıştı. Son olarak Adana'da Turgut Özal Bulvarı'nda bulunan Toplum Sağlığı Merkezinde filyasyon ekibinde çalışmaya başlamıştı. COVID-19 nedeniyle yaşamını yitirdi.

Ecz. Tek. Hayri Tuna: İstanbul'da eczane teknisyeni olarak çalışıyordu. Corona virüsü nedeniyle yaşamını yitirdi.

Ahmet Temir: Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Ürodinami Bölümünde sağlık teknisyeni olarak çalışıyordu. Corona virüsü nedeniyle hayatını kaybetti.

22- <https://www.denizlihaber.com/yasam/gundem/eczane-teknisyeni-kovit-19a-yenildi/>

23- <https://www.gazeteduvar.com.tr/eczane-teknisyeni-huseyin-sedir-korona-virusunden-oldu-haber-1501740>

24- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/bir-gunde-7-saglik-calisanı-coronadan-yasamini-yitirdi-6148166/>

Selver Kuşçu Ünal: Konya Beyhekim Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde ebe olarak görev yapıyordu. Corona virüsü nedeniyle hayatını kaybetti.

Ferdane Bilgin: Hatay İl Sağlık Müdürlüğü Kamu Hastaneleri Hizmetleri Başkanlığı idari personeli olarak çalışıyordu. Evli ve 2 çocuk annesi olan 40 yaşındaki Bilgin, COVID-19'a bağlı kalp krizi nedeniyle hayatını kaybetti.

Vet. Tek. Ahmet Yiğit: Bursa Keles İlçe Tarım Müdürlüğü'nde veteriner teknisyeni olarak çalışıyordu. Corona virüsü nedeniyle hayatını kaybetti.

14 Aralık 2020

Bir Doktor ve Bir Eczane Teknisyeni Virüsten Yaşamını Yitirdi / Mersin Haber ²⁵

Mersin'de son 3 günde doktor Neziğ Aydoğan ve eczane teknisyeni Ramazan Öz, COVID-19 nedeni ile yaşamını yitirirken salgının ortaya çıktığından buyana yaşamını yitiren sağlık emekçisi sayısı 5'e yükseldi.

Tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını başta sağlık emekçilerini hedef almaya devam ediyor. Tüm dünyada olduğu gibi Mersin'de sağlık emekçileri COVID-19 nedeniyle yaşamını yitiriyor.

Son olarak Cuma günü Tarsus Devlet Hastanesi'nde görev yapan eczane teknisyeni Ramazan Öz, yaşamını yitirdi. Vefatı ile yakınlarını üzüntüye boğan Öz, hekimlerin yaşadığı tehlikeli durumu bir kez daha gözler önüne serdi.

20 Aralık 2020

Gaziantep'te Eczane Teknisyeni Korona Kurbanı oldu / Gaziantep Haberler COVID-19 Gaziantep'te can almaya devam ediyor. Bugün yine bir sağlıkçı Koronavirüsten yaşamını yitirdi.

Gaziantep merkez Şehitkamil ilçesindeki Çiçek Eczanesi'nde eczane teknisyeni olarak görev yapan Cuma Kara koronavirüsten yaşamını yitirdi.

8. Bölge Gaziantep Eczacılar Oda Başkanı İrfan Demirci, olayı sosyal medya hesabından şöyle paylaştı:

20 Aralık 2020

Gaziantep'te Eczane Teknisyeni Korona Kurbanı oldu / Gaziantep Haberler ²⁶

COVID-19 Gaziantep'te can almaya devam ediyor. Bugün yine bir sağlıkçı Koronavirüsten yaşamını yitirdi.

Gaziantep merkez Şehitkamil ilçesindeki Çiçek Eczanesi'nde eczane teknisyeni olarak görev yapan Cuma Kara koronavirüsten yaşamını yitirdi.

8. Bölge Gaziantep Eczacılar Oda Başkanı İrfan Demirci, olayı sosyal medya hesabından şöyle paylaştı:

ACI KAYBIMIZ

İlimiz Şehitkamil ilçesinde bulunan Çiçek Eczanesi Eczane Teknisyeni Cuma KARA'yı Covid 19 nedeniyle kaybetmenin derin üzüntüsü içindeyiz.

Ailesine,yakınlarına ve dostlarına sabır dileriz.
Camiamızın başı sağolsun.

8. Bölge Gaziantep Eczacı Odası

25- <https://www.mersinhaberleri.com/haber/25275/br-doktor-ve-br-eczane-teknsyen-vrsten-yaamini-ytrd.html>

26- <http://www.gaziantephaberleri.com/haber/gaziantep-te-eczane-teknsyeni-korona-kurbani-oldu-haberi-49703.html>

20 Aralık 2020

Bir günde 12 sağlık çalışanı coronadan yaşamını yitirdi / Sözcü²⁷

Türk Tabipleri Birliği (TTB) ve meslek odalarından edinilen bilgiye göre bir günde 12 sağlık çalışanı COVID-19 nedeniyle yaşamını yitirdi. Bir günde COVID-19 nedeniyle yaşamını yitiren sağlık çalışanları şu şekilde:

Giresun İl Sağlık Müdürlüğü'nde Sağlık Memuru Ali İhsan Kabadayı

Gaziantep'te çalışan Eczane Teknisyeni Cuma Kara

Mersin Tarsus'ta özel bir hastanede çalışan Genel Cerrahi Uzmanı Dr. Nuri Ocak

Düzce Atatürk Devlet Hastanesi'ne bağlı semt polikliniğinde görev yapan Hemşire Hamza Mesut Özaslan

Balıkesir Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi'nin eski başhekimlerinden olan Dişhekimisi Serkan Munis

Samsun Çarşamba 112 Acil Sağlık Hizmetleri'nde şoför olarak görev yapan Rifat Ataseven

Kastamonu'nun eski İl Tarım Müdürü ve Tosya'nın eski belediye başkanı olan Veteriner Hekim Sait Gülabacı

Trabzon'da çalışan Eczacı Mehmet Raşit Uzar

Manisa'da Eczane Teknisyeni İlhan Sarıoğlu

İstanbul'da özel bir hastanede çalışan Dahiliye Uzmanı Dr. Orhan Çaşkurlu

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden emekli Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı Prof. Dr. Cahit Günhan

Isparta Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'den emekli Patoloji Uzmanı Dr. İbrahim Zühtü Altuğ

Enfekte Olan Sağlık Çalışanı Sayısı Artıyor

Türkiye'de corona virüsünden hayatını kaybeden sağlık çalışanı sayısı her geçen gün artıyor. Her enfekte olan 15 kişiden biri ve her corona virüsü hastası 10 kişiden birinin sağlık çalışanı olduğu, toplam enfekte olan 1 milyon 900 bin kişinin 120 binini ise sağlık çalışanlarının oluşturduğu belirtildi.

15 Şubat 2021

Eczacı teknisyeni coronadan hayatını kaybetti / Sözcü²⁸

Gaziantep'te, yaklaşık 3 ay önce corona virüsüne yakalanan eczacı teknisyeni Sakine Kılıç (41), tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. Kılıç'ın tüm tedbirlerle uyduğunu ve her gelen müşteriyi de bu konuda dikkatli olması için uyardığı belirtildi.

Gaziantep Eczacılar Odası Başkanı İrfan Demirci, eczacıların tedbirleri daha katı halde tutması gerektiğini söyledi. Eczacı teknisyeni olan Sakine Kılıç'ın ölümünden büyük üzüntü duyduklarını anlatan İrfan Demirci, şöyle konuştu:

Gerçekten çok üzüntülüüz. Neredeyse haftanın birkaç gününde bir eczacı ya da çalışanı arkadaşımızı kaybediyoruz. Yalnızca üzülenin kaybı değil, hepimizi üzüyor. Sağlık Bakanlığının açıkladığı verilere göre, her akşam yaklaşık 100 vatandaşımız hayatını kaybediyor. Bunun dışında eczane içerisinde kaybettiklerimiz bizi daha da fazla üzüp derinden etkiliyor. Bugüne kadar

27- <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/bir-gunde-8-saglik-calisani-coronadan-yasamini-yitirdi-6175651/>

28- <https://www.sozcu.com.tr/2021/saglik/eczaci-teknisyeni-coronadan-hayatini-kaybetti-6261324/>

yaklaşık 45 eczacı meslektaşımızı 20'ye yakın ise eczane çalışanı arkadaşımızı kaybettik. Türkiye'deki sağlık çalışanlarına gruplar haline baktığımız zaman en fazla can kaybı hekimlerde görülüyor. Hekimlerden sonra eczacılar ve eczane çalışanları vefat ediyor. Bu da bize şunu gösteriyor. Eczane alanlarının daha dar olması ve çalışma koşullarının bitişik ve yakın olmasından dolayı bir etkileşim oluyor. Eczacı meslektaşlarıma şunu söylemek istiyorum. Öncesinde almış oldukları önlemlerin daha da katı olması gerekiyor. Sağlık çalışanları olarak aşımızı olduk. Önlemlerimizi en sıkı şekilde en katı şekilde devam ettirmemiz gerekiyor, çünkü dar bir alanda çalışılıyor.

5 Mart 2021

Bir sağlık emekçisi daha koronavirüs sebebiyle hayatını kaybetti / İleri Haber ²⁹

Bir sağlık emekçisi daha koronavirüs sebebiyle hayatını kaybetti
TTB, Eczane Teknisyeni Hatice Özgümüşdağ'ın COVID-19 sebebiyle hayatını kaybettiğini duyurdu.

Türk Tabipleri Birliği (TTB), yeni tip koronavirüs (COVID-19) salgını nedeniyle bir sağlık emekçisinin daha hayatını kaybettiğini duyurdu.

AKP iktidarının "Hakkınız ödenmez" dediği fakat salgınla mücadelede yalnız bıraktığı sağlık emekçileri hayatlarını kaybetmeye devam ediyor.

TTB'nin yaptığı sosyal medya paylaşımına göre, Samsun'un İlkadım ilçesinde görev yapan Eczane Teknisyeni Hatice Özgümüşdağ koronavirüs sebebiyle yaşamını yitirdi.

EK III: DİYARBAKIR TABİP ODASI'NIN AÇIKLAMASI

COVID-19'a KARŞI VERİLEN SAĞLIK MÜCADELESİNDE KAYBETTİĞİMİZ ECZACILARIMIZ VE TEKNİSYENLERİMİZ

ECZ. İhsan GİRAY	17 Mart 2020	İstanbul
Eczane Teknisyeni Ekrem ÖZDEMİR	26 Mart 2020	İstanbul
Ecz.Himmet Taştan KARDAŞLAR	3 Nisan 2020	Denizli
Ecz.İsmail DURMUŞ	11 Nisan 2020	İstanbul
Ecz. Merih YALÇINÖZ	12 Nisan 2020	İstanbul
Ecz.Süreyya ZIPKINKURT	14 Nisan 2020	İstanbul
Ecz. Lütfü POLAT	6 Temmuz 2020	Van
Eczane Teknisyeni Rıdvan DOLAN	20 Ağustos 2020	Diyarbakır
Ecz. Ayşegül ÖĞÜT	22 Ağustos 2020	Gaziantep
Ecz. Hayati SEZERER	4 Eylül 2020	Karaman
Ecz.Taki TÜRKYILMAZ	5 Eylül 2020	Mersin
Ecz.Yücel YILDIRIM	11 Eylül 2020	Kırşehir
Eczane Teknisyeni Mesut YİĞİT	14 Eylül 2020	Kütahya
Ecz. Emine AKYILDIZ	19 Eylül 2020	Diyarbakır
Ecz. Ahmet TANIŞ	25 Eylül 2020	Kahramanmaraş
Ecz. Naci GÖZÜKÜÇÜK	26 Eylül 2020	Kayseri
Ecz. Cem SEYHAN	5 Ekim 2020	Kayseri
Ecz Osman ÖKE	9 Ekim 2020	Niğde
Eczane Teknisyeni Hüseyin SEYİRT	14 Ekim 2020	İstanbul
Ecz. Hüseyin İlhami OKATAN	9 Kasım 2020	İstanbul
Ecz. Ali BALKAN	15 Kasım 2020	İstanbul
Ecz. Bekir MUTLU	16 Kasım 2020	Sivas
Ecz.Hasan ÖZİŞİK	20 Kasım 2020	Denizli
Eczane Teknisyeni Abdulaziz UMUÇ	21 Kasım 2020	Şanlıurfa
Ecz. Erhan YÜKSEL	22 Kasım 2020	İstanbul
Ecz. Yalçinkaya VAROL	22 Kasım 2020	İstanbul
Ecz. Hasan YÜCEL	27 Kasım 2020	İstanbul

Unutmayacağız

Ecz. Atilla ADA	28 Kasım 2020	Ordu
Ecz. Ayhan ULUBELEN	29 Kasım 2020	İstanbul
Eczane Teknisyeni Hayri TUNA	30 Kasım 2020	İstanbul
Ecz. İbrahim Nizam ÇİLELİ	30 Kasım 2020	Manisa
Eczane Teknisyeni Belgin Kürşat TORAMAN	1 Aralık 2020	Antalya
Ecz.Tevfik Fikret ATILGAN	2 Aralık 2020	Edirne
Ecz. Muharrem KANMAZ	5 Aralık 2020	Hatay
Ecz. Nazım YİĞİT	5 Aralık 2020	Konya
Ecz. Süleyman Eser ÖZGÜN	5 Aralık 2020	Denizli
Ecz. Süleyman Özcan KARA	6 Aralık 2020	Denizli
Ecz. Rıdvan MUTLU	6 Aralık 2020	Aydın
Eczane Teknisyeni Ömer DEMİR	10 Aralık 2020	Afyonkarahisar
Ecz.İsmail DÜZAĞAÇ	10 Aralık 2020	Afyonkarahisar
Eczane Teknisyeni Ahmet KOYUNOĞLU	11 Aralık 2020	Samsun
Ecz. Ahmet UNCU	11 Aralık 2020	Kahramanmaraş
Eczane Teknisyeni Ramazan ÖZ	12 Aralık 2020	Mersin
Ecz. Mustafa KOCATMAZ	13 Aralık 2020	Nevşehir
Ecz. Zeki GÜL	14 Aralık 2020	Samsun
Ecz. Kamer OKTAYOĞLU	17 Aralık 2020	Sakarya
Ecz. Ömer ABACI	17 Aralık 2020	İstanbul
Ecz. Mehmet Raşit UZAR	19 Aralık 2020	Trabzon
Eczane Teknisyeni Cuma KARA	20 Aralık 2020	Gaziantep
Eczane Teknisyeni İlhan SAĞIROĞLU	20 Aralık 2020	Manisa
Ecz. Sıtkı ASLAN	23 Aralık 2020	Mersin
Ecz. Namık Kemal YAVUZ	23 Aralık 2020	Van
Eczacı Odası Çalışanı Nazlı YAKIŞ	24 Aralık 2020	Aydın
Ecz. Ömer GÜRKAN	28 Aralık 2020	Adana
Ecz. Halit USLUEL	3 Ocak 2021	Tekirdağ
Ecz. Mehmet ÇİNPOLAT	3 Ocak 2021	Gaziantep
Ecz. Köksal TÜRKEK	8 Ocak 2021	Samsun
Ecz. Şekip ÖZTÜRK	8 Ocak 2021	İstanbul
Eczane Teknisyeni Mustafa DOĞAN	16 Ocak 2021	Mersin
Ecz. Nurcan USLUPAT	4 Şubat 2021	Sakarya
Ecz. Halil BOZDAĞ	9 Şubat 2021	Manisa
Eczane Teknisyeni Kemal DERİM	11 Şubat 2021	Tekirdağ
Eczane Teknisyeni Sakine KILIÇ	14 Şubat 2021	Gaziantep
Eczane Teknisyeni Hatice ÖZGÜMÜŞDAĞ	4 Mart 2021	Samsun

Teknolojik gelişim ve tüketim artışı bitmediği sürece dünya üzerinden üretilen atık miktarda azalmayacaktır. Bunun yanında bir de hızla artan insan nüfusu düşünüldüğünde çıkan atıkların boyutlarının tehlikeli düzeylere varması kaçınılmazdır. Tıbbi Atıklar: Hastane, dispensar, Eczane, sağlık ocağı ve muayenehane gibi tedavi merkezlerinde oluşan, kullanılmış ilaç ve enjektör atıkları ile ameliyat ve tedavi sırasında oluşan atıklar "tıbbi atık" sınıfına girer. Bu atıklar çevreye, doğaya ve insan sağlığına telafisi mümkün olmayan ciddi zararlar vermektedir. Bu zararların en aza indirgenmesi doğa ve insan sağlığının korunması için oluşan tıbbi atıkların kontrollü bertaraf edildiği tesislerde bertaraf edilmesi gerekmektedir. DİÇEV Diyarbakır ve çevre illerde oluşabilecek Tıbbi Atıkları çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde, yasalar, yönetmelikler çerçevesinde toplayıp bertarafını yapmaktadır.

ADRES: Diyarbakır İli Elazığ Yolu 22.km O.S.B.131 Ada Parsel 3 No: 7

Telefon : (0412) 290 44 53 / (0412) 251 67 66

E-Posta : dicevcevre@gmail.com / info@dicev.com.tr

Bu rapor, Etkiniz AB Programı kapsamında Avrupa Birliği finansal desteği ile üretilmiştir. İçeriğinden yalnızca Diyarbakır Eczane Teknisyenleri Derneği sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmemaktadır.